

TEZAU LITURGIC
12 MARTIE
SF.IUSTIN POPOVICI

VIATA
SF.CUVIOS
SIMEON
NOUL TEOLOG

BELGRAD, 1973

Архимандрит ЈУСТИН Поповић

ЖИТИЈА СВЕТИХ

12. МАРТ

**ЖИТИЈЕ преподобног и богоносног оца
нашег СИМЕОНА НОВОГ БОГОСЛОВА [1]**

ВРЛИНА је огњена и чудесна ствар, у стању да распири жар љубави божанске и да сву душу преради у огањ; она је такође у стању да окрили ум и да га са земље узнесе на небо, и да целог човека начини Богом по благодати. Пошто дакле и овај велики Симеон, о коме је сада реч, свим срцем заволе врлину и као нико други узиђе на славне висине њене, потребно је испричати његове подвиге, његова преимућства по роду и постојбини, и шта све он постиже својим подвижничким знојем и трудом, својим војевањима и борбама за врлину.

Овај свети Симеон роди се у Пафлагонији, у месту званом Галата; родитељи му беху племићи и богати, отац Василије, мајка Теофанија. Још као малишана, родитељи одведоше Симеона у Цариград код својих рођака који онда беху веома виђени на царском двору. Ови га с радошћу примише, и дадоше му учитеља да га учи основним стварима. Паметан и мудар

измалена, Симеон се озбиљно даде на учење; није волео дечје игре, избегавао је њихове несташлуке; и тако веома напредовао у наукама. Са узрастом, расла је и његова ревност у учењу. За кратко време он постаде изврстан краснописац, о чему сведоче књиге писане његовом руком. Он такође изучи у знатној мери световну философију и друге науке.

Симеонов стриц, брат његовог оца, видећи да се Симеон одликује лепотом и изузетном отменошћу и да све друге младиће превазилази својим дивним особинама, намераваше да свог братанца спријатељи са ондашњим царевима, Василијем и Константином Порфирогенитима, јер сам беше утицајни дворјанин и великаш. Али сузе Симеонове одбише план његовог стрица: он не жељаше да ступа у везу са властодршцима, да не би изгубио Бога добијајући ништавне ствари. Но на упорно наваљивање стричево, Симеон пристаде да буде спаторокувикулар и члан Сената. И он то постаде. Али изненадна смрт знаменитог стрица пружи му прилику, те он одбеже свет и отиде у чувени Студитски манастир. У манастиру он тражи свог, још од детињства, духовног оца и учитеља, Симеона Богобојажљивог, који такав надимак доби зато што бејаше велики врлином и савршеним бестрашћем – τὴν ἀκραν ἀπάθειαν. Нашавши га,

он му излаже своју намеру и моли га да га уврсти у монахе. Али отац, искусни познавалац монашког живота и ђаволових замки, саветује му да се стрпи док не стигне у зрелије доба, пошто му је сада четрнаест година.

Млади Симеон послуша свог духовног оца и врати се дому свога стрица. Од тада, огањ божанске љубави, који се од детињства тајио у његовој души, још јаче се разгоре, те се он са крајном ревношћу одаваше молитви и читању. Једнога дана он доби од свог духовног оца књигу светог Марка Подвижника. Отворивши је он прочита ово место: „Ако тражиш користи, марљиво пази на своју савест и чини све што ти она каже, па ћеш наћи тражену корист“. – Читајући ове речи, њему се учини као да долазе из Божјих уста, и он се одмах стаде брижљиво бавити својом савешћу. Савест, божанска стихија у људима, саветоваше сваки дан Симеону у његовој духовној загрејаности све корисније и корисније по његову душу ствари и потстицаше га на непрестано узрастање у добру. И он стаде све до поноћи проводити време у молитви и изучавању Светога Писма. Сходно томе он узимаше од хране само најнужније. Иако још у свету, он млада и нежна тела пригрли живот Бестелесних бића. Зато му нису биле потребне многе године да се потпуно одвоји

од видљивих ствари и стане созерцавати невидљивости Божје. Јер после мало времена благодат Светог Духа, нашавши његову душу ослобођену од ствари овога света и запаљену љубављу према Творцу, подиже је са земље окриљену жудњом за духовне ствари и узнесе у виђења и откривења Господња.

Наиме, једне ноћи када он беше на молитви и умом очишћеним сједињен са Првобитним Умом, он виде светлост одозго где се изненада лије с неба на њега, светлост чиста и огромна, која осветли све и беше видно као по дану. Обасјан и сам том светлошћу, њему изгледаше да сва кућа са келијом његовом у њој за трен ока ишчезе и нестане, и он се обрете у ваздуху потпуно заборавивши на своје тело. У том стању, – као што је касније сам говорио и писао својим пријатељима -, огромна радост испуни му биће и топле сузе; и он, запрепашћен необичношћу овог чудесног догађаја и ненавикнут на оваква откривења, непрестано викаше громким гласом: „Господе помилуј!“ – чега он постаде свестан када дође себи, а у ово време он уопште није знао да његов глас говори громко и да се његове речи чују напоље. У овој светлости дакле он доби снаге и виде на висини неба један веома сјајан облак, безобличан и неуобличен, и пун неисказане славе Божје. С десне пак стране овог

облака он угледа где стоји његов духовни отац Симеон Богобојажљиви и предано се моли према овој божанској светлости. Налазећи се тако у вансебности доста времена, и посматрајући свога духовног оца где стоји с десне стране Божје, он не осећаше да ли је у телу или ван тела, као што касније сам рече и потврди. Дуго затим, пошто се ова светлост најзад мало – помало повуче, он опет виде себе у телу свом и у келији својој, и нађе срце своје препуно неисказане радости и уста своја где громко вичу: „Господе помилуј!“ и свега себе заливена сузама, слаћим од свакога меда. И од тог тренутка он осети како му тело постаде танано и лако и као духовно; и ово осећање потраја дуго време.

После овог виђења душа се дивног Симеона још јаче распали божанским огњем, и он упорно мољаше свог духовног оца да га постриже. Али старац, као провидац, не хте да га замонаши тада, пошто је сматрао да нежно тело младог Симеона није у стању издржати суровости подвижништва. Након шест година од оног необичног виђења, Симеон намисли да неким послом отпутује у свој завичај, зато оде своме духовном оцу да узме збогом од њега. А чудесни старац чим га виде рече: Чедо, сада је време да промениш, ако хоћеш, и одећу и живот. – Ова

реч би као жар за младићево срце, и он упита: А зашто ми то, оче, раније не рече, мени, чеду твоме? Али ево, ја се и сада одричем света и свега што је у њему, само морам извршити један царев налог и отпутовати у мој завичај. Тамо ћу покупити сву своју имовину, и по повратку предати је сву у руке твоје светости, а са њом и себе сама.

После тога млади Симеон отпутова хитно у свој завичај. Пошто беше време Великог поста он се сав предаде борбама за врлину. Како близу куће његових родитеља беше црква, и крај ње једна мала келија, он се настани у њој; и провођаше и дане и ноћи у молитви и у читању Светог Писма и светих књига. Радо је читао и Лествицу светог Јована Лествичника, коју нађе у књижници свога родитеља. Једном он у Лествици прочита ове редове: „Неосетљивост је умртвљење душе и смрт ума пре смрти тела“. – У овим речима он нађе лек који је тражио: стога се стаде молити међ гробовима бдећи, и ликове мртваца сликајући у срцу свом; и непрекидно вођаше унутрашњи рат, појачавајући своје постове и своја бдења и бавећи се размишљањем о смрти и о суду.

Једне ноћи када се Симеон мољаше у једном кућу цркве крај једног сандука пуног мртвачких костију, а врата цркве беху по обичају

затворена, наиђе мноштво демона и нададоше тако страшну пику, да је Симеону изгледало како разваљују врата и траже њега да ухвате. Захваћен великим страхом он подиже руке к небу призивајући отуда Божју помоћ. А када зли дуси видеше њега где сатима тако непокретан стоји на молитви, они се побеђени повукоше. Но руке се Симеону од толиког напора беху тако страховито укочиле, да их је он са великом муком и уз велике болове једва савио и спустио. Затим, видевши да су врата затворена, он би запрепашћен. Од тада он задоби велику храброст против демона, и ништа не сматраше њихове нападе, уверен да они никакву моћ немају против нас, сем ако нисмо остављени од Бога.

Тако живећи, млади Симеон одбаци сваку животну бригу, и бављаше се само молитвом и читањем. А кад би понекад наишло на њега униније, чамотиња, он би одлазио на гробље, и севши крај неког гроба он би у мислима разговарао са сахрањеним мртвацима; некад би туговао, а некад јаукао и сузе лио. Такве, и сличне ствари радећи, он се довијао да покривало неосетљивости скине са срца свог. Таква беше од почетка борба чудеснога Симеона, такво беше његово војевање још као мирјанина. Благодат Божја тако делаше у њему,

да посматрање мртваца упечатљаваше у његовом уму као неку слику насликану на зиду. Не само то, него се и сва осећања његова изменише, те стога он лице сваког човека и сваку дражесну лепоту и свако живо биће гледаше стварно као мртве, као мртваце. Када дође време да крене натраг у Цариград, Симеон се стаде припремати за пут. А отац га са сузама мољаше да остане код њега. И говораше: Чедо моје, не остављај ме у старости мојој, преклињем те. Ти видиш да се крај дана мојих ближи. Када тело моје будеш спустио у гроб, онда иди путем који си . изабрао. Ти знаш да си ми ти једина потпора старости моје и утеха душе моје; лишити се тебе, то је смрт за мене. – Говорећи то, отац се купаше у сузама. Али син, душом изнад закона наложених природом, претпостављајући Небеског Оца земаљском оцу, одговори: Мени је немогуће, оче, више остати у свету, ни за најкраће време, јер ми не знамо шта ће нам донети сутрашњи дан, и претпоставити ишта служењу Господу, за мене је ризично и опасно.

Рекавши то, он се писмено одрече родитељског наслеђа, узео само оно што је било његово, узјаха коња, и са својим слугама журно крену пут Цариграда, ношен пламеном љубављу према Небеском Оцу. После путовања од осам дана он

стиже у Цариград, и оде право к своме божанском старцу, паде пред ноге његове као пред ноге самога Господа Христа, и предаде му сву своју имовину. Видећи његову дубоку смиреност и веру, старац одмах ослободи свога ученика земаљских брига раздавши сиромасима сву његову имовину. Онда га одведе у манастир, предвиђајући, као провидац, искушења која су га имала снаћи због свог искушеника. Давши манастиру две литре злата, старац га приведе игуману Петру, а игуман га опет повери овом изврсном духовном оцу – Симеону Богобојажљивом.

Примивши од игумана новог искушеника, преподобни старац му одреди да станује испод степеница у једној малој и уској као гроб келијици. Ту се млади Симеон предаде вишим трудovima у вежбању врлина под руководством искусног старца, који га упућиваше у правила ове уметности. И рече му мудри наставник: Чедо, ако хоћеш да се спасеш и избегнеш замке Нечастивога, ради на себи, не разговарај за време богослужења, не ходај од келије до келије, него буди туђ и стидљив према целој свету, размишљајући о својим гресима и њиховим вечним казнама; чувај ум свој да не лута тамо-амо. Будеш ли се држао тога, обрешћеш велику корист.

Симеон саслуша ове речи као да долазе из Божјих уста, и држаше их се неотступно. А његов духовни отац руководиоца, желећи да му осигура најлепше венце, налагаше му да врши најнижа послушања. Симеон пак, једном засвагда потчиниивши себе старцу, беше готов да са радошћу и усрдношћу послуша старца, ако би му овај наредио да се баци у усијану пећ или у дубину морску. Извршујући послушања најниже врсте и замарајући се много, он не занемариваше ни поетове ни бдења, него знајући колика је корист од њих, он их свом снагом упражњаваше. Међутим старац, да би сломио његову вољу, често му наређиваше да чини супротне ствари: примораваше га да једе и да спава. То силно жалошћаше Симеона, али он ипак подношаше те разноврсне вежбе, јер у својој божанској мудрости старац га час навођаше да искуси понижења и замор, час да доживи почаст и одмор, те му тако с обе стране осигураваше награду супротећи се његовој вољи. Враг, видећи Симеона где се брзо попео на толику висину врлина, шкргуташе зубима против њега и покушаваше на све могуће начине да га искуша. Али огњени стуб молитве старчеве бејаше Симеону моћна заштита. Да би се обелоданило како је сила ђаволова зла потпуно немоћна, ђаволу би допуштено да

нешто мало нападне слабост Симеонову. И враг то учини за време Симеонова спавања: приступи Симеону у сну, убади му чамотињу у душу, помрачење у главу и изазва тромост у целом телу, тако да Симеон мишљаше да је од ногу до главе обучен у неку тешку врећу, те не могаше ни стајати, ни главу помаћи, ни уста отворити или чути појање у цркви. Знајући да је то напад врага, наш јунак му противстаде трпљивошћу и оружјем духа: не промени место где је обично стајао за време богослужења, нити уопште попусти у молитви. Не могући подносити трпељивост и велики отпор Симеонов, побеђени враг побеже из борбе на овај начин: једном у почетку јутрења Симеон стојећи осети како се она врећа повлачи од ногу и мало-помало пење ка глави, док се најзад сва не изгуби у ваздуху као неки густ облак у вихору, и светитељ се осети лак, танан и сав духован. Препун неисказане радости, он узвикну тада с Давидом: Ти скиде с мене врећу, Господе, и опаса ме весељем (Пс. 30, 11). И од тада, ојачан Богом, он више никад не сеђаше за време богослужења, него угледајући се на свога учитеља он стајаше за све време.

Пошто демон чамотиње би тако побеђен, Симеона стадоше нападати ноћу демони страха: када се молио, они потресаху његову келију,

прављаху буку, навођаху страшилна привиђења; а када је одлазио на спавање, они се појављиваху као црнци, сипајући на њега огањ из својих очију и уста и дувајући му жар у лице, и у исто време испуњујући собом сву келију; понекад се они појављиваху са пламеним оружјем урлајући бојне покличе и запаљујући земљу где је лежао и зидове. И док они тако чињаху своје, он је при сваком њиховом нападу устајао на молитву, нашто су се они увек давали у бекство.

Затим демони прибегоше другој врсти борбе против Симеона, и то они најсиловитији међу њима – демони блуда, који не знају за одмор. Они почеше сваке ноћи два или три пута нападати Симеона помоћу својих сањарија, да би макар ранили срце његово слашћу телесне пожуде. Али Симеон беше добио од Бога такву благодат, да и у сну беше сав будан, или боље рећи, он им онда боље одолеваше него на јави. Побеђени и на овоме попришту, демони се не усуђују више да нападају Симеона на овај начин. Али, луди од беса, они се лађају оружја зависти: наоружавају њоме и дижу против Симеона оне најнемарније међу братијом, па чак и игумана Петра. Међутим, храбри борац Христов, обучен у оклоп и шлем Светога Духа, не објашњава се са својим клеветницима,

избегава све не мрзећи никога, и као чедо Христово савршених осећања он хита да се одмори у духовном загрљају свога духовног божанског оца, њему исповеда помисли своје, открива му сву душу; и од њега се, сав наоружан, враћа у борбу против демона. За време богослужења он стоји као стуб, не тумарајући очима; сваки дан лије потоке суза, ни најмање се не обазирјући на присутне. Међу монасима који то виде, једни се радују хвалећи Бога, – то су они најпобожнији; други пак не могу да га поднесу, јер у њему виде осуду своје немарности. Овим монасима из манастира придружују се неки мирјани из света: сви они желе да омету Симеона у његовом врлинском живљењу, са циљем: или да га расхладе у побожности и одвоје од његовог духовног оца, и тако изједначе са собом по животу, или да га из манастира отерају у свет, кога се он свим бићем био одрекао. У том смеру они употребљавају све: и ласкања и претње, и похвале и покуде, и клевете и обећања, еда би поколебали победитеља демона и остварили своју намеру. Како се према свему томе односи храбри и мудри борац Христов? Потпуно равнодушно: њега нити ласкања заслепљују нити претње заплашују, нити похвале опсењују, нити покуде онерасположују, нити клевете разгневљују, нити

обећања примамљују. При томе, њему је од огромне користи његов божанствени духовни отац. Својим богомудрим саветима он му силно ојачава, соколи и челичи душу, те је он непоколебљиво истрајан у својим духовним борбама. Дивни старац говорио је своме духовном сину: „Чедо моје, јуначки подноси искушења која ти демони приређују. То је проверавање наших врлина. Јер, знај добро, узалуд нам је јуначки се мучити у борбама за врлине, постити, бдети, и упражњавати сваку другу врсту подвига, све нам је то узалуд, ако се не боримо да душу своју начинимо безазленом, простом, нерадозналом, смиреном, кротком, благом. Јер једино у таквој души шири се, дише и обитава, као у неком врло пријатном обиталишту, благодат Светога Духа; нема другог начина видети је или примити је“.

На ове речи премудри Симеон, у својој пламеној жељи да прими благодат Светога Духа, пада ничице и грли свете ноге старцу, молећи га свесрдно и преклињући да га молитвама својим удостоји примити ову благодат, а не да је он очекује од својих сопствених дела и трудова. Дирнут овим, жалостиви отац говори своме ученику који лежи ничице: „Устани, чедо, и ја сам човек; али, уздајући се у човекољубље Божје, кажем ти, да ће ти Бог дати двоструко већу

благодат него мени“. – Ова реч запањи Симеона, но он је прими са вером, без икаквог двоумљења, и устаде очију пуних суза. Старац га загрли и отпусти с миром; а беше тада око девет сати увече.

Но тек што се Симеон врати у своју келију, изненада сину светлост с неба, обасја га као муња, и проникавши му ум – περιδραξάρ-ενον τοῦ νοῦ αὐτοῦ περιδραξάρ-ενον τοῦ νοῦ αὐτοῦ – и захвативши га целог, испуни га неке преслатке радости. Ово још више окрили душу његову према љубави Божјој, и он запаљена духа и скрушена срца припаде Богу са исповешћу и захвалношћу; и док он тако ничице лежаše и плакаше, гле, он виде у духу- νοερός -где га један лучезарни облак покри целог, и сав беше за његову душу радост и сладост и испуњаваше је благодаћу Божјом, сводећи нинашта земљану јакост телесног умовања.

Од тада христочежњиви Симеон увећа своју веру у свог духовног оца и своју жеђ за напредовањем. То виђење учини те му срце постаде извор непресушног умилења. Одонда му би дата таква реч мудрости и знања, да се сви чуђаху и питаху: Откуда овоме таква мудрост и знање? – Поред тога, сви беху запањени његовим смирењем и постојаним умилењем; јер његово жестоко подвизавање учини те он брзо узиће на

такву висину, да надвиси чак и оне који беху године и године провели у подвизима врлине. Међутим опадачи, гледајући Симеоново напредовање у врлинама и у вери према духовном оцу, не прође много времена а они отидоше игуману, и веома распирише жар гњева његова на Симеона. И он призва к себи благородног Симеона, и покуша нешто обећањима а нешто претњама да га одвоји од његовог учитеља и привуче себи. Јер игуман, заборавивши на своју дужност, беше суревњив на узвишеног старца. Али када виде Симеонову чврсту одлучност и непоколебљиву веру према старцу он, побеђен силином и мудрошћу Симеонових речи, одмах издаде наређење, и блажени Симеон би истеран из манастира. Видећи завист игумана и осталих, велики духовни отац Симеон Богобојажљиви узе свога ученика, одведе га игуману оближњег манастира светог Маманта, знаменитом Антонију, чувеном по врлинама, и повери му Симеона као ризницу добара. Али нечастиви не хте мировати, него и тада подиже противу христочежњивог Симеона његовог оца по телу и неке чланове Сената: они рађаху да Симеона врате у свет. Но храбри јунак Христов остаде чврст и непоколебљив, сав горећи љубављу према Богу. Тада он упути своје оцу по телу речи које је требало да овај упути

своме сину: поручујући му и саветујући му да ништа не треба претпоставити љубави Христовој.

Међутим духовни отац, као добри пастир, често посећиваше свога ученика. И видећи га како сав гори божанском љубављу и сагорева од жеље за светом ризом, он га постриже и обуче у одећу радости. Од тада Симеон, пламено жудећи за врлином, даде се на још веће подвиге од пређашњих. Највише се посвећује молитви, безмолвију = ἡσυχία – побожном тиховању, и изучавању Светога Писма; и сједињује се са Богом савршеније у светлости созерцања – ἐν φωτί νεωρίας за кога је живео и пре свога посвећења и који га је обасјавао још од колевке. Ево свакодневни начин живота овог човека крајње чистоте: причешћивао се сваки дан животворног Тела и скупоцене Крви Господа Христа, и јео једино зеље и семење; тако је радио целе седмице; недељом пак и празником, пошто би се причестио, он је са осталом братијом обедовао у трапези, оборених очију и увек пун умилења. Затим је одлазио у своју келију, закључавао врата, и стајао на молитви. После тога је читао мало, па се онда кратко одмарао легнувши на земљу; јер он није имао ни кревета ни покривача нити икакву другу угодност за тело; сва његова постеља беше – асура,

прекривена овчијом кожом. Али ни ту постељу он није користио сваке ноћи: јер недељом и о већим празницима његова га келија није видела да спава; од вечера до јутра он је проводио у бдењу, и чим би грануло сунце он би опет стао на молитву, купајући се у врелим сузама. Јер он ништа није претпостављао разговору са Богом. Он се такође много старао да ниједна празна реч не изађе из уста његових, јер је добро знао да прекршај једне заповести Христове, чак и најмање наизглед, претставља не малу опасност за душу у оном свету. Свакога дана он је огњене душе проходио заповести Христове: сав пажња, сав испуњен топлином Духа Светога он је ревносно правио у души својој саће врлина и пунио га медом врлина. Окупан сузама, и сав као пламен од молитве, он је читао катизме, затим Свето Писмо и Житија светих. После тога лаћао се ручног рада: преписивао свештене књиге. На звук клепала, одмах је одлазио у цркву, и пажљиво пратио богослужење; за време свете литургије он је са сузама, сав горећи божанским огњем, приступао Светим Тајнама и причешћивао се. По завршетку свете литургије он се враћао у своју келију, и прихватао се свог мршаваог оброка. Затим се молио и изучавао Свето Писмо, све тако до поноћи; онда би прилегао да се мало одмори; и у један сат после

поноћи он је на звук клепала устајао и одлазио на јутарње славословљење Бога са осталом братијом. По завршетку јутарњег богослужења он се враћао у своју келију, и опет предавао својим светим подвизима. – Такав је био ток подвижничких борби чудеснога Симеона преко целог дана и ноћи.

За време Свете Четрдесетнице, он ништа није јео у току сваке седмице, сем суботом и недељом. У ова два дана он је одлазио за општу трапезу, и јео нешто семења и куваног зеља. Никада није спавао лежећи, но када би осетио велики замор своје природе, он би наслонио главу на руке, и тако седећи отспавао највише један сат. – Такви беху уводни и средишњи подвизи блаженог Симеона.

Након две године христочежњиви Симеон постиже толико духовно савршенство и благодат Светога Духа толико га просвети и обоготвори, да он стаде произносити дивне говоре у цркви. А његов духовни отац, видећи да је Симеон достигао „у човека савршена, у меру раста висине Христове“ (Еф. 4, 13), мудро смисли да га рукоположи за јереја, те тако свећу постави на светњак, да би светлила свима у Цркви Христовој. Но утом убрзо умре игуман манастира светог Маманта. Патријарх Никола Хрисоверг и братија манастирска изабраше

блаженог Симеона за игумана. И он би рукоположен за јереја и постављен за игумана. Али не без похвалног одупирања са његове стране: смирили Симеон са плачем одбијаше и свештенички чин и игуманство, искрено сматрајући себе недостојним и једнога и другога. За време пак рукоположења, када Симеон клечаше и архијереј читаше молитву над његовом главом, христољубиви Симеон виде где Дух Свети као огромна светлост, проста и безоблична, сиђе на њега и покри његову свештену главу. Ту исту светлост он је виђао сваке свете литургије, у току четрдесет осам година свога свештениковања, где силази на жртву коју он приноси Богу. О томе је он сам говорио и писао, приписујући то, из појмљиве свештене смерности, неком другом лицу. Стога, често пута питан какав треба да је свештеник, он је скрушено и са сузама одговарао: „Авај мени, браћо! што ме питате о томе! Страшна је то ствар, страшна чак и мислити. Ја ни у ком погледу нисам достојан бити свештеник, када мислим на страхоту свештеничког звања. Но, иако сам несумњиво ништаван, ипак знам какав треба да је свештеник: он треба да је прво чист, не само телом него много већма душом. Али то није доста: он треба да је без икакве сенке греха –

παύης ἀμαρτίας ἀμέτοχος- смирен по понашању, скрушен по срцу. Када служи пред светим престолом, он треба умом – νοερώς – да гледа Бога а чулима – αἰσθητώς – предложене Дарове, и треба у срцу свом да има Онога који је нема сумње невидљиво присутан у Даровима, да би са поуздањем могао узносити своје молитве и као пријатељ са пријатељем разговарати са Богом и Оцем и беспрекорно говорити: „Оче наш који си на небу“..., као онај који има у себи, помоћу Духа Светог што обитава у Њему, истинитог Бога, Сина Божјег по природи“.

Говорећи то са много суза, светитељ је молио свакога од присутних да не желе ово звање недостојни, нити да журе са примањем ове узвишене тајне, страшне и Анђелима, пре но што стекну потребно савршенство помоћу многих напорних подвига, него да се сваки дан сресрдно труде да извршују заповести Христове, да се сваки час кају за своје грехе: јер ми, као људи, грешимо не само телом него и умом и невидљивим мислима душе наше. Стога, на такав начин, скрушена духа треба да приносимо сваки дан жртву Богу за себе и за ближње, молитве, сузе и молбе, што и јесте наш тајанствени принос, који је мио Богу и који Он прима у Свој свети и наднебесни и мислени жртвеник, и узвраћа нам за њега благодат

Светога Духа.

Тако је светитељ одговарао, и такве савете давао онима који су га питали. А кад је служио свету литургију, свети Симеон је сав блистао, и његово лице добијало је изглед анђелски, те човек није могао да право гледа у лице његово због блистања које се лило из њега, као што није у стању да гледа у сунце.

Благодат Светога Духа, сва разливена по целом телу његовом, целог га преображаваше у огањ, те он беше скоро неприступан за људске очи у време свете литургије. Симеон Ефески, ученик светитељев, казиваше ово за свог светог учитеља: „Једном када службах са њим свету литургију, очи мога духа се отворише и ја га видех обучена у патријарашки омофор и одежде, и погружена у тајне Божије“. – А Мелетије, постриженик светог Симеона, тврђаше ово за њега: „Ми смо често виђали где га светли облак обавија док он стоји у олтару, у време светог Приноса“.

Као игуман, преподобни Симеон обнови из темеља све манастирске зграде, сем цркве, пошто беху дотрајале. А црква, сазидана још од цара Маврикија,^[2] била је у исто време и гробница у којој су сахрањивани многи.

Преподобни очисти и њу од мртвачких костура, патоса је дивним мермером, украси је светим

иконама и снабде многим другим свештеним предметима.

Пошто обнови цео манастир, преподобни Симеон приону на духовну обнову својих ученика: учаше их монашком животу, тој уметности над уметностима и науци над наукама – τὴν τέχνην τῶν τεχνῶν καὶ τὴν ἐπιότημην τῶν. Учаше их нешто својим речима, но много више својим делима, одушевљавајући их својим примером на вршење заповести Божјих. Он установи заједничку трпезу за себе и своје ученике: кувано зеље и сочива; ученици јеђаху досита, а он се често уздржаваше, и задовољаваше се са нешто некуваног зеља и мало воде. Радећи тако, и учећи на такав начин своје ученике, у њему се помоћу прекомерног смирења умножаваше небески дар умилења. То умилење му целог живота беше храна и пиће. Ради тога он беше одредио себи да три пута на дан посвећује себе томе подвигу, узору после јутрења, у време свете литургије, и увече после повечерја. У та три часа он издвојен стајаше на молитви и мољаше се Богу са сузама.

Такво беше у тајности свакодневно подвизавање нашег јунака. Једне ноћи када он узношаше своје молитве Господу, гле, један облак светлости сишавши с неба кроз отшкринути кров куће стаде на његову чесну главу, и покриваше га

целог неколико часова, испуњавајући га неком топлом и неисказаном радошћу, миљем и раздраганошћу. Тада он чу један тајанствени глас који га учаше чудним и сакривеним тајнама. Стога и када ова светлост ишчезе, он нађе срце своје у мудрости Божјој како лије из себе потоке благодати Божје. Од тада он не припадаше више себи, него благодат Божја овладавши целим његовим бнћем начини од његова језика перо брзописно, а од његовог ума – извор мудрости Божје = πηγὴν σοφίας Θεοῦ. Стога он учаше и говораше о Богу као љубљени ученик Христов, свети Јован Богослов, и читаве ноћи посвећиваше богословљу. И писаше некад поуке, некад тумачење Светога Писма, некад божанствене химне, некад писма појединим ученицима. Притом, он потпуно победи сан, и глад, и жеђ, и друге телесне неопходности. Иако је бдео по читаву ноћ, он није осећао ни замор, ни глад, ни жеђ. Међутим, при свем том добровољном злопаћењу, он је, благодарећи благодати небеској, био здрав телом, и у лицу румен и свеж, и ведар као анђеол.

Због свега тога свети Симеон постаде чувен код свију, и његово се стадо увећаваше, али не без тешкоћа и искушења. Да споменемо само једно такво искушење. Једнога дана после јутрења, када светитељ даваше поуке монасима,

саветујући, осуђујући, претећи, изненада око тридесет монаха раздреше хаљине своје, као некада Ана и Кајафа (Мт. 26, 65), и стадоше силно викати на светитеља. А он стајаше непомичан на свом месту, осмехујући се и озбиљан, погледа уперена на побуњенике. У тренутку пак када они са страховитом грајом полетеше на њега, они бише спречени вишњом силом да му приђу: јер благодат која обитаваше у Симеону задржаваше их подаље од њега и одгураваше их. Не знајући шта да раде, они трком изиђоше из цркве, сломише пријеворнице на капији манастирској, па као вансебни одјурише пут патријаршије. Блажени остаде сам са монасима побожног живота. Дотрчавши пред патријаршију, побуњеници стадоше грајати. Патријарх Синесије их позва к себи, испита их, и саслуша њихове бесмислене клевете против светитеља. Сутрадан патријарх позва код себе светитеља. Овај дође озбиљан и ведар, и изложи патријарху цео догађај. Патријарх би запрепашћен безумљем побуњеника и, пун праведнога гњева, осуди их све на прогонство. Али пастир добри, угледајући се на архипастира Христа, паде пред ноге патријарху, и са сузама га моли да им опрости. Патријарх једва пристаде на светитељеву молбу, повуче своју одлуку о прогонству, али не пристаде на њихов

повратак у манастир, и они се разиђоше на разне стране,
Вративши се у манастир, добри пастир неутешно туговаше и сузе проливаше за изгубљеним овцама. Желећи да их опет све приведе Богу, он се распита и сазнаде где се који од њих налази. И свима шиљаше намирнице за живот, и трућаше се много да омекша тврдоћу срца њихова. Поред тога, он сам смерно обилажаше свакога од њих посебно, молећи их да се врате и да му опросте, као да их је он увредио а не они њега. Његова љубав и речи коснуше се њиховог срца, те се они сви вратише у манастир.

Такав беше Симеон, такав беше живот који он вођаше, такво беше увек његово упражњавање врлине. Живот његов у исти мах и врло делатан и врло созерцатељан, узвишен, савршен у речи богословља и у великој мудрости Божјој. Такво беше и његово стадо; оно постаде као друга заједница светих Студита, својим примерима, својим делима, својим држањем, и својим наравима, или боље рећи, то беше хор бестелесних анђела који певаху мудро и служажу Богу усрдно. Тако блажени напредоваше сваки дан и пружаше се ка бољем и, благодарећи њему, увећаваше се број његовог стада преко нових ученика које он пострижаваше.

Вреди овде споменути узгред врлину једног или двојице његових ученика, да би се и на тај начин обелоданила свима врлина њиховог учитеља. Један евнух, по занимању брзописац, презревши таштину овога света, дође к блаженом оцу са жељом да се замонаши.

Блажени Симеон га испита, и видевши да свим срцем жели прибећи к Богу, прими га у манастир као испушеника, да би га помоћу разних послушања и злоупотреба проверио је ли способан за монашки чин. Испушеник убрзо даде сјајне доказе о својој послушности и о своме пламеном ревновању за врлине, прошавши послушања најниже врсте. Блажени га онда замонаши и даде му име Арсеније. Он дакле ступи на поприште подвижништва и, одрекавши се своје сопствене воље, ухвати се у коштац са непријатељем.

Видећи како је монах Арсеније свом душом ушао у духовну борбу, непријатељ ђаво скова план да га омете у томе и приреди му искушење. Знајући како је по самој природи својој љубав родитеља према деци и деце према родитељима силна и јака, ђаво потстаче Арсенијеву мајку да оде у Цариград и види сина. Дознавши у Цариграду у ком је манастиру њен син, она дође к манастиру, и пред капијом манастирском мољаше и плакаше да јој се допусти видети

сина. Закупљен њеном молбом и кукњавом, вратар најзад оде и извести Арсенија, рекавши му на крају: „Она вели да се неће маћи с места док не види свог милог сина“. А Арсеније, истински ученик истинског учитеља и пастира, одговори: „Брате, ја сам већ умро свету, и како ћу ићи да видим мајку по телу? Ја имам духовног оца који ме је родио по духу и који ме сваки дан храни чистим млеком благодати Божје, – говорим о мом оцу по Богу; он је и моја мајка, јер ме је родио Духом, и крили ме и гаји као новорођенче. Стога ја нећу ићи да видим мајку по телу, чак и кад бих чуо да је издахнула пред манастирском капијом“. – Вратар пренесе ове речи Арсенијевој мајци. А она остаде три дана пред манастирском капијом, плачући. Напоследку се врати кући својој, никада више не видевши сина.

Свети Симеон, желећи да очеличи Арсенија, често пута му је додељивао разна тешка и најниже врсте послушања. А Арсеније их је са радошћу извршавао, као и друга добровољна злопаћења: у посту, у бдењу, у молитви, те је тако превазилазио сву братију који су се с њим подвизавали. Пред Велики пак пост он, још неискусан у подвизавању, замоли блаженог Симеона за допуштење да прве седмице не једе ништа. Светитељ се обрадова овој његовој

пламеној ревности, али, пошто није хтео да се Арсеније управља по својој вољи, он одби његову молбу. Но како Арсеније упорно настојаваше са својом молбом, светитељ му најзад допусти, рекавши: „Арсеније, било би добро и врло корисно по тебе да се не управљаш по својој вољи. Али, пошто сматраш да је за тебе корисно да испуниш вољу своју у ономе што си одлучио, ја ти допуштам, мада против своје воље, да урадиш оно што желиш. Ти ћеш видети шта ће те снаћи и какав ћеш плод пожњети од своје непослушности“.

Наступи Велики пост, и Арсеније се свим жаром душе своје даде на тешке подвиге, иако почетник. У среду прве седмице Поста у три сата после подне сва друга братија обедоваше, само Арсеније, угледајући се на светог Симеона, не окуси ништа. Али на бденију истога дана, када Арсеније стајаше у хору, њему се изненада смучи и он се полеђушке сруши на земљу. Жртва непослушности и страشان пример за друге.

Међутим, светитељ, знајући унапред шта ће се догодити, беше наредио једноме од ученика да има при руци бочицу вина и мало хлеба. А када се ово догоди Арсенију, светитељ нареди да га мало подигну и поткрепе вином и хлебом. То би учињено, и Арсеније устаде сав постиђен. Тада му светитељ рече: „Арсеније, да си у свему био

као твоја браћа, не би те ништа слично снашло на бденију усред њих. Али, пошто си у својој уображености и непослушности журио да их пре времена превазиђеш, да би добио прву награду пре других, праведно је што не добијаш ни ону најмању“. Због тога силно кајање обузе Арсенија, и он мучен савешћу зарони у дубоко смирење. Том његовом смиравању себе допринеше много још два догађаја. Арсеније вршаше дужност економа. Једнога дана он распростре влажно жито у претсобљу да се суши, при чему остави једна врата отворена ради ваздуха. Но однекуд долетеше вране, добро се наједоше жита, и скакутаху грачући. Арсеније чу грактање, дотрча, и кад угледа вране препуних гуша и жито растрвено, разјари се, затвори врата, и једном мотком поби све вране. Затим, сав поносан на овакав велики потхват, он оде блаженоме и исприча му све. Блажени, као одобравајући, рече му на то: „Хајдмо, да и ја видим то твоје добро дело“. – А када отиде и угледа под покривен побијеним птицама, он зајеца од бола и муке на тако неразуман Арсенијев гњев. Онда нареди те донеше уже, повезаше све вране и обесише их о врат Арсенију. То би урађено врло брзо. Тада светитељ нареди да кривца вуку по целом манастиру и покажу га другим монасима на

потсмех. Арсеније поднесе ову срамоту са осећањима тако смиреним, да он проли потоке суза и притом називаше себе убицом.

Другом приликом дођоше светитељу у посету неки пријатељи. Један од њих због болести морао је јести месо од младих голубова.

Жалостиван, блажени Симеон нареди да се за њега спреме пржени голубови. Када болесник јеђаше месо, Арсеније који такође беше за трпезом, погледаше га натуштен. Приметивши то, светитељ реши да Арсенију даде поуку и да у исто време покаже гостима његово огромно смирење, па рече Арсенију: „Зашто, ти, Арсеније, не гледаш себе, и погнуте главе не једеш хлеб свој у смирењу, него гледаш онога који због болести једе месо, и сматраш да си по побожности већи од њега зато што једеш зеље и семење, а не, као орлови, голубове и јаребице? Ниси ли чуо Христа где говори: Не погани човека што улази у уста; него што излази из уста оно погани човека: зле мисли, убиства, прељубе, блуд, крађе, лажна сведочанства, хуле на Бога (Мт. 15, 11, 19). Зашто ниси разуман, па да гледаш и расуђујеш како треба? Али у неразумности својој ти осуђујеш у себи онога који једе, жалећи свакако покољ ових птица, а заборавио си речи светог апостола: Који не једе нека не осуђује онога који једе (Рм. 14, 3). Зато

сада и сам једи од ових птица, и знај да си се далеко више упрљао таквим својим расуђивањем него да си јео од ових голубова“. – И узевши једног голуба, светитељ га баци пред Арсенија, наређујући му да га поједе. Запањен оваквом наредбом (τοῦ ἐπιτίσιου= казном), али и знајући да је непослушност пагубнија него појести месо, Арсеније, начинивши метаније и замоливши за благослов, узе и поче жвакати месо плачући. Када светитељ виде да је Арсеније довољно сажвакао залогај, и пре но што га је прогутао, рече му: „Доста, испљуј сада; јер ти си прождрљивац, и навалиш ли јести, цео те голуб неће моћи заситити; заустави јуриш своје прождрљивости“. – Тако без предомишљања овај славни ученик великог оца и учитеља испуни свој завет послушности, за који је обећао пред Богом да ће га чувати до смрти.

Таквих сјајних ученика преподобни отац наш Симеон имађаше много. Да споменемо неке од њих: премудри Лав, Јероним, Антоније, Јоаникије, Сотирих, Василије, Симеон. Стадо Христово, састављено и однеговано светим Симеоном, беше пуно свете духовне ревности и сведушно служаше Господу. Само свети Симеон туговаше због једне ствари: многи послови и бриге у управљању манастиром одвајаху га од узвишеног и милог безмолвија, молитвеног и

пoboжнoг тixовaњa. И oн, пoтcтaкнyт Дyxом Бoжјим, нaмисли дa ceбe oслoбoди игyмaнcкe дyжнocти, дa би ce нecмeтaнo мoгao пpeдaти бeзмoлвнoм живoтy. Cтoгa, yз пpиcтaнaк пaтријaрxa Сepгијa[3] oн ce пoвyчe ca игyмaнcкoг пoлoжaјa, и нa cвoјe мecтo пocтaви зa игyмaнa cвoгa yчeникa Apcенијa, кoји вeћ бeшe Дyxом Cвeтим yзpaстao y мeрy paстa висинe Хpиcтoвe, y чoвeкa caвpшeнa, cпocoбнa дa бyдe пacтиp cтaдa Хpиcтoвa. И пpeд cвoм бpaтијoм oн нoвoм игyмaнy изгoвopи oвaкy пoycкy: Oчe и бpaтe, тeби јe дoбpo пoзнaтa мoјa љyбaв пpeмa тeби и пpeмa cвoј oстaлoј мoјoј дeци и бpaћи. Нeмoј никaдa зaбoрaвити мoјy љyбaв, мoјy oдaнocт, мoјe cyзe кoјe cам двaдecет пeт гoдинa дaн и нoћ пpoливao зa вac пpeд Бoгoм. Ceђaј ce cвeгa тoгa; и ти, знaјyћи мoјe живљeњe, yглeдaј ce нa мoјy вepy y дyxoвнoг oцa мoг и oцa вaшeг – блaжeнoг Симeoнa Бoгoбoјaжљивoг. Пoyzдaнo pyкoвoди твoјe oцe и бpaћy; cтapaј ce o њимa кao o yдoвимa cвoгa тeлa (cp. 1. Кop. 12, 26-27; Pм. 12, 5; Eф. 4, 25); aкo тpeбa, и дyшy cвoјy пoлoжи зa њих; и нeмoј ништa нa cвeтy пpeтпocтaвити љyбaви њихoвoј. Јep Дyx Cвeти измeђy cвијy дpyгих изaбpa тeбe нa игyмaнcтвo, и нaзнaчи тe пpeкo мoјe ништaвнocти, cтoгa ти тpeбa, пo рeчи Гocпoдњoј, дa бyдeш oд cвијy нaјзaдњи и cвимa cлyгa – пo cвoмe oceђaњу и пo

својој смирености пред Богом (ср. Мк. 9, 35), да би на тај начин: као јак – носио слабости слабих, као лекар – лечио болести своје браће, као пастир – враћао заблуделе, васпитавао добре да буду плодни у врлинама, и уклањао из свог духовног тора неизлечиво шугаве овце, да оне не би своју болест пренеле на здраве овце. Живо ради, чедо моје у Господу, да увећаш стадо Господње, бринући се о разумним овцама. Немој мазити или разнежавати тело, гомилајући у манастиру благо себи или братији ради уживања. Немој често излазити из манастира; доста ти је једанпут месечно, и то ради манастирских потреба; нека те послове други обављају, а ти се неометано бави поучавањем братије и обрађивањем њихових душа. Немој да се одвојено кува за тебе; трпеза нека буде заједничка – сем у случају болести или посете пријатеља – јер вам је исто живљење и исто звање, и теби и твојој деци; за све нека се спрема кувано зеље и семење, и једанпут риба у седмици, и то недељом, и о празницима Господњим. Немој се гњевити ни љутити на децу своју и браћу своју, сем ако се не ради о нечем опасном по душе њихове., Поучавај их кротко и благо како сваки треба да се влада и понаша у братству. Искуснима у подвижништву препоручуј мудро подношење искушења,

смиреност, скрушеност, истрајну приљежност у молитви, вршење заповести Божјих ради назидања других. Свештеницима саветуј побожност, безмолвије = молитвено тиховање, изучавање Светога Писма, проучавање апостолских канона и предања, тачност у догматима, непрекидну молитву и умилење, богобојажљиво вршење богослужења, те да би речју и делом били божанска со и светлост целоме братству и световњацима, јер су носиоци речи живота. Против неуредних треба некад употребити разуман гњев и прут карања (ср. Прич. Сол. 22, 15) ради искорењења некога зла и истребљења извесне рђаве навике, – то није туђе Цркви верних; јер све што чинимо да сузбијемо зло и помогнемо правду и врлину, похвално је и богоугодно. Од имовине твога манастира немој давати својим родитељима и својим рођацима, јер ти си једном за свагда прекинуо и заборавио ту везу; ти мораш бдети над манастирском имовином као над Господњом, и мораш је чувати као онај који има дати рачуна Богу за сваку стварчицу, па и за ону најнезнатнију. А ако су твоји родитељи у сиротињи, ти ћеш им уделити као сиромасима колико је најнужније, и само толико, не допуштајући ништа што би било на срамоту еванђелског живота и монашког позива. – Поред свега тога ти си

дужан вршити врло тачно испитивање помисли свакога од братије, да би знао како ћеш кога руководити у духовном животу и какве коме прописивати подвиге: молитву, покајање, свето Причешће, и слично. Без тога ти ћеш цркву Божју, која је свети храм начинити пећином хајдучком. У том случају ти нећеш избећи страшну осуду гњева Божјег. И остало што је корисно по манастир и братију, наћи ћеш у учењу и предању светих Отаца. Ако то будеш држао, ако тако будеш радио, и душу своју из љубави полагао за своју братију, веран је Бог твојих Отаца: награда твоја биће велика на небесима, и наслеђе твоје биће са Христом, Архипастиром наше Цркве, и у будућем животу ти ћеш блаженствовати“ са светим Антонијем, Јевтимијем, Симеоном и Теодором Студитом, нашим блаженим Оцима.

После овакве поуке новом игуману, свети Симеон се обрати братији овим речима: И ви, чеда моја, браћо моја и оци моји, које сабрах са Христом, Богом мојим, и које родих Духом Светим помоћу наставе речи Божје, чујте и ви мене, вашег недостојног оца и учитеља. Мени који сам се доста намучио, дајте слободног времена и мало одмора од мојих трудова; допустите да одахнем и да се позабавим самим собом; а пред оним који је вишњом благодаћу и

мојом ништавношћу постављен за игумана, преклоните колена своја и срца своја, молим вас Христом Исусом; примите га као мене сама који сам и њега и вас родио вишњом благодаћу; понизите се под моћну руку Божју (ср. 1. Петр. 5, 6) и пред оним који ће одсада бити ваш пастир, по вашем светом избору. Стога нека нико од вас не потцењује његову младост, његову невешту реч и његову поуку. Јер иако је невичан у говору, он то ни најмање није у знању које даје благодат. Нема сумње, реч заснована на искуству поседује небеску науку: она је мудрија од луде мудрости људске, колико је сунце сјајније и важније од звезда. Стога слушајте речи његове, и он ће вам казати мудрост староставну, коју је он чуо и научио и примио од Отаца. Нека му нико не противречи, него будите сви послушни, сви покорни, сви потчињени своме духовном оцу, пошто, по речима светог апостола, он бди и моли се за душе наше, да би он то чинио са радошћу а не уздишући (ср. Јевр. 13, 17). Када демони сеју у вама рђаве помисли, ви идите к њему и са вером му их исповедите. То је као са змијама: док се скривају по својим рупама, оне живе и рађају многе змије; а чим изађу из својих рупа и гамижу отворено, оне тиме саме себе проказују људима и они их уништавају. Тако исто и рђаве

помисли – λογισμοί, чим их исповедимо и обелоданимо нашим оцима, оне се уништавају мачем речи самога Бога и не производе у нама наш пристанак на њих, пристанак који и одводи у рђава дела. Но ако наше рђаве помисли због нехата нашег прелазе у дело и ми чинимо нешто по нашој људској дремљивости, ни онда, молим вас, не задржавајмо се дуго у своме греху, него похитајмо и припаднимо к ногама нашег оца и без стида у срдачном покајању са сузама осудимо своје рђаво дело, и ми ћемо од њега добити лекове опоре, можда чак и жестоке, и убрзо ћемо се излечити. Не показујте незадовољство према ономе што игуман говори и ради, па макар то било и супротно мишљењу Отаца: приклоните пред њим главе своје за неко време. После тога, они међу вама који се одликују старошћу, жртвом и памећу, нека га насамо упозоре на те незгоде, као што прописује свети Василије Велики. Трпите га, Господа ради, у дан искушења и љутине, не противречећи му нити му се противећи. Јер који му противречи или му се противи, противи се власти Божјој, као што каже свети апостол Павле (Рм. 13, 2). У свему што не нарушава заповести Божје или апостолске каноне и наредбе, у свему томе ви сте свеобавезно дужни слушати га и покоревати му се као Господу. Међутим, у свему што

представља опасност по Еванђеље Христово и по законе Цркве Његове, ви не треба да слушате не само њега када вам тако нешто препоручује и наређује, него ни анђела с неба ако сиђе и стане вам проповедати нешто супротно ономе што објавише очевици Бога Логоса, свети Апостоли. То дакле чувајте, децо моја и браћо моја, као аманет (παρακαταθήκην) Божји, као благо Божје у ризницама срца својих, и умножавајте га трудом својим, да бисте наследили Царство Божје, приправљено праведницима од постања света. – А сада, светим целивом целивајте и мене и вашег оца господина игумана. Нека вам Бог подари Свој божански мир који превазилази сваки ум; и нека вас води путем заповести Својих; и нека вас, стадо Своје, вас који чувате веру у своје оце по Богу, умножи и увећа у свето монаштво, у народ избрани, у царско свештенство у Христу Исусу. То и много друго посаветова игунаму Арсенију и осталој братији свети отац наш Симеон. Онда изабра себи један издвојени кутак, очију упртих у руке ученика свог Арсенија и у руке свију других[4], смиравајући себе христоликом смиреношћу – δια ταπεινώσειν христоμίμητον. Од тада његов ученик Арсеније преузе на себе старање о општежићу, а пастир и учитељ свију манастирских житеља одаде се побожном молитвеном тиховању и

созерцавању логосног смисла твари – της θεωρίας των λύγων της κτίσεως: тако, један је водио стадо, а други је молитвом подржавао водитеља, и руководио братију на путу унутрашњег, духовног узрастања и усавршавања.

Повукавши се у свој кутак, у радионицу безмолвија, свети отац наш Симеон са још више одлучности одаде се опет својој драгој философији – της φίλης φιλοσοφίας. Дуги пут подвижништва завршаваше се за њега: његово напредовање у усавршавању уздизаше његову душу на све божанскије висине: тешкоће светих борби измењиваху се у лакоћу или, да употребимо необичнију реч, у богослична одмарања Бестелесних Сила; природа тела његова, под утицајем једње узвишеније силе, прелажаше из своје унижености у нетрулежност (αφθαρσίαν); њега наново захватише виђења и откривења Господња[5], и он унапред посматраше будуће догађаје.

Тако једном он стајаше на молитви чистој, и ево шта виде: ваздух поче да зрачи уму његовом; иако је био у својој келији, изгледало му је да се налази напољу; била је ноћ, око прве страже. Са висине поче да руди као праскозорје; кућа и све остало ишчезе, и он мишљаше да уопште није у кући. Потпуно у екстази, он целим умом својим посматраше светлост која му се показује: она мало

по мало растијаше и чињаше те ваздух постајаше све светлији и светлији, и он се осети да је он сам, са целим телом својим, изашао изван земаљских ствари. Но како ова светлост продужаваше да сија све јаче и јаче, и изнад њега постаде по сјају слична сунцу у подне, он осети да се сам налази усред светлости и да је сав пун радости и суза од сладости која обузе васцело тело његово. Притом он виде како се та иста светлост на необичан начин сједињује са његовим телом и постепено продире у његове удове. Необичност овог призора отстрани га од малочашњег посматрања и учини те сш сву пажњу обрати на ово необично збивање унутар њега. И он посматраше све док ова светлост постепено не проже цело тело његово, срце и унутрашњост, и њега васцелог учини огњем и светлошћу. И као малочас за кућу, тако сада светлост учини те он изгуби осећај за облик, за положај, за тежину и за изглед свога тела. И из светлости дође му глас и рече: „Тако ће се изменити сви који се на земљи буду затекли живи када одјекне последња труба, и такви бити узнесени на сусрет Господу на небо, – као што каже Павле“[6].

Много часова тако проведе блажени, стојећи и непрестано славећи Бога тајанственим речима, и посматрајући славу која га је окруживала и

будуће блаженство, приправљено светима на сву вечност. И поче блажени размишљати и говорити у себи: „Да ли ћу се повратити у пређашње обличје мога тела, или ћу остати овако?“ – Но тек што поче тако размишљати, он изненада распозна да још носи обличје тела: јер он стварно гледаше себе где је са целим телом својим постао сав светлост, светлост безоблична, безлична и невештаствена – αὐλὸν: и он чврсто осећајаше да му је тело његово са њим, али некако бестелесно и као духовно -ασώματος πῶς καὶ ὡς πνευματικόν: јер оно не имаћаше нитежине, ни тврдоће, и он беше запањен гледајући себе у телу као бестелесна. Но утом светлост што беше у њему рече му као малочашњи глас: „Такви ће после васкрсења бити у будућем веку сви свети, бестелесно обучени у тела духовна: или лакша и тананија и високолетнија, или тежа и тромија и к земљи устремљенија; од тога ће тада зависити свачије место и достојанство и блискост к Богу“. Чувши то, и посматрајући неисказану светлост Божју, богоимани Симеон боговидац узнесе благодарност Богу који је прославио род људски и учинио га заједничарем Свога Божанства и Царства[7], и утом се потпуно врати у себе, и поново се нађе унутар своје келије на пређашњи начин и у пређашњем стању: човек у васцелом

бићу свом. Само, као што он са заклетвом тврђаше онима којима повери и откри ове тајне, он много дана имађаше ову лакоћу тела, не осећајући уопште ни замор, ни глад, ни жеђ. Међутим, помоћу тих чудесности он постаде потпуно својина Духа Светога, и беше испуњен божанских дарова Његових: и сасвим је природно што он, очистивши до крајњих граница свој ум, имађаше као пророци у старини узвишена виђења и откривења Господња. Исто тако, имајући апостолски ум и живећи и делајући Светим Духом, он изливаше благодат речи из уста својих, и попут апостола говораше о Богу, и преко својих богонадахнутих списа учаше верне савршеној побожности. Будући такав Духом Светим, он написа подвижничке речи о врлинама и супротним им пороцима. То знање он стече помоћу своје практичне философије[8] -διὲν πράκτου φιλοσοφίας-и божанских сазнања; и у својим списима описа пут савршеног живљења за оне који воде философски живот – τοῖς ἀσκοῦσι τοὺς ἐμφιλόσοφον βίον, тојест за монахе. Тако молитвено тихујући, блажени Симеон се бављаше делатношћу својственом безмолвницима, исихастима и благодаћу Светога Духа толико се узвиси, да се по животу, по учењу и по знању изједначи са светим Оцима

и богословима из старине.

Зато је и било потребно да попут њих и он прође кроз огањ искушења и да се испита његово трпљење као и Јова. А то се догоди ево на који начин. Симеон Богобојажљиви, тај божанствени човек, духовни отац и учитељ нашег чудесног Симеона, достиже већ у лепу старост. Пошто проведе четрдесет пет година законито се подвизавајући у мученичком војевању савести[9] он се удостоји апостолске благодати: чињаше исцељења и чудеса, и по надахнућу Светога Духа састави, иако је био неписмен, књигу пуну сваке духовне користи. И кад је требало да се одмори од дуготрајних трудова подвижништва, он се разболе и отиде ка Господу, напустивши своје тело које се толико борило и толико пропатило. Наш блажени отац, као његов ученик, познаваше добро и њега и његове сјајне врлине и његов потпуно апостолски живот. И пошто није желео да се предаду забораву божанска дела и божански дарови него да се спомињу и славе, он, потстакнут једним божанским откривењем, састави у његову част духовне песме и похвале, и описа сав живот његов. А да би друге побуђивао да се угледају на врлине овог светог борца, он, сагласно апостолском предању, сваке године свечано празноваше његов спомен, као

што се празнује спомен свију других светитеља, притом изради и икону његову. Глас о томе дође до ушију патријарха Сергија. Он позва светог оца и затражи од њега објашњење по овој ствари. Блажени му подробно изложи све; и каза му како је на основу једног божанског откривења написао духовне химне свом духовном оцу и описао његов живот. Патријарх захтеле да све то прочита. А када све пажљиво прочита, он се силно одушеви, веома похвали писца и замоли га да га пред празник потсети, те да и он пошаље свеће и тамјан да се прислужи свецу. Тако је светац празнован шест година. Празновањем слуге Божјег слављен је Бог; прослављајући праведника Божјег, народ се духовно радовао, сиротиња је храњена, храмови блистали, и многи људи били потстицани на подражавање светитељевих врлина. Али мрзитељ добра, посматрајући све то, да ли заборави на своју урођену злоћу? О, не! Напротив, он се лати свога старог, опробаног оружја – зависти, и крену противу оца нашег Симеона читаву руљу искушења и јата сваковрсних невоља. А ево на који начин. У Цариграду живљаше митрополит никомидијски Стефан Алексина, човек врло учен и врло речит, који се из неких тајанствених разлога беше одрекао епископског престола.

Због своје учености и речитости он је у Цариграду био врло цењен и утицајан код патријарха и цара; а и у народу је његов научни углед био велики. И отац наш блажени Симеон поседоваше науку, али истиниту науку Духа Светог (γνώσις; = знање), и сав га ондашњи свет вољаше и цењаше, и дивљаше се науци његовој; и сваки га поштоваше не само као мудраца по Духу него и као свеца. Митрополит Стефан који је врло високо мислио о себи а друге потцењивао, стаде критиковати и исмевати оне који блаженог Симеона сматраху за свеца и цењаху његову науку, и називаше светитеља незналицом и неучком. Најзад, запаљен завишћу, он се окупи на самог светитеља, трудећи се да му створи неку кривицу. Са том намером он потстаче неке клирике, а ови опет неке међу братијом светитељевог манастира, који почеше осуђивати светитеља што празнује свог духовног оца и учитеља Симеона Богобојажљивог. Глас о томе допре и до самог патријарха и осталих архијереја Светог Синода. Но и патријарх и архијереји, знајући да све то Стефан Алексина ради из зависти, не придадоше никакву важност томе. Притом они говораху: „Шта ту има несагласног са канонима Православне Цркве када неко, славећи јавно врлину, никоме не шкоди већ напротив користи

душама?“

Међутим Стефан не одустаде од своје намере: он је из дана у дан досађивао патријарху и осталим архијерејима Светог Синода са оптужбом против блаженог Симеона, еда би изазвао Синод да светитеља стави под суд. Но ови нису то узимали у обзир. Тако је то ишло две године. Али напослетку – зло однесе победу: јер њему се понекад, и то привремено, допушта да надвлада добро. Тако и у овом случају: злоба, наоружана лажју против истине, однесе победу: својим упорним клеветањем светитеља Стефан поколеба душе патријарха и архијереја, и они му дозволише да поднесе тужбу против светитеља, да га не би осудили без разлога.

Стефан се онда даде на посао. Проучавајући живот духовног оца Симеоновог, блаженог Симеона Богобојажљивог, он наиђе на ову стварну чињеницу из његовог живота: Симеон Богобојажљиви, пошто крајњим бестрашћем – ἐξ ἁκρας ἀπαθείας – умртви своје тело и потпуно угаси још овде на земљи све урођене унутрашње покрете тела, он према свакоме телу које му је приступало имађаше осећај као леш према лешу. Али, у жељи да скрије ризницу свога бестрашћа, он се прављаше као да је подложен страстима, еда би на тај начин, с једне стране, избегао похвале од људи, а с друге, извукао из провалије

погибли и избавио од смрти неке душе и ако је могуће, све душе. – Стефан се окупи на овај чудесни начин спасавања душа, па то уписа у кривицу нашем блаженом оцу Симеону, оптужујући га што таквог човека празнује и слави као свеца. У тужби Светом Синоду он говораше: „Његов духовни отац је грешник, а он га слави као светитеља међу светитељима; још је и икону његову израдио, и одаје јој молитвено поштовање“.

Блажени Симеон би позван да одговара пред Светим Синодом. Патријарх га упита: Шта значи, господине Симеоне, твоја толика ревност у празновању твога духовнога оца, да се читав град слеже на те светковине? Такво прекомерно чествовање изненађује, чествовање човека који је, као што видиш, горко оптужен од врло мудрог човека, који нема добро мишљење о њему. Нема сумње, ја лично одобравам и похваљујем твој потхват; али пошто је митрополит Стефан досадио и мени и Синоду, а и надаље ће викати против покојника, ја ти саветујем да престанеш са сувише свечаним празновањем покојника и да његов празник прослављаш само са својим монасима. На тај начин ти ћеш сасвим отклонити од себе страшни бес тужиочев, а и ми ћемо се спасти његовог досађивања. – Блажени на то одговори:

Све што ја могу рећи о мојој вери у мог духовног оца и о празновању његовог спомена, све ти то, пресвети Владико, боље знаш од мене, слуге твог. Што се пак тиче оптужби врло уваженог господина против мене, ја ћу се онда бранити од њих када тужитељ докаже оно што каже. – Патријарх на то рече: Твој одговор је уместан и законски оправдан; него можеш ли нам сада бар укратко показати да ти, празнујући успомену свога духовног оца као што се празнују древни светитељи, поступаш сагласно прописима светих Отаца и светих Апостола? То је потребно, да бисмо на основу свештених закона установили да ти законски поступаш.

Мудри Симеон, познавалац божанских ствари, одговори смеле душе: Ко не зна, Свети Синоде, јасне речи Спаситељеве у Еванђељу: Који вас прима, мене прима. Који прима светитеља у име светитељско, плату светитељску примиће. Који прима пророка у име пророчко, плату пророчку примиће (Мт. 10, 40. 41). А очевици Бога Логоса не кажу ли у својим Апостолским Установама ово: Ти ћеш славити онога који ти проповеда реч Божју; ти ћеш се сећати њега дан и ноћ; ти ћеш га чествовати као посредника твоје благодати. Јер где је наука о Богу, тамо је и сам Бог. – Још они веле: Када Бог наређује да поштујемо родитеље по телу: „Поштуј оца свог и

матер своју, да ти добро буде на земљи“; и: „Који опсује оца свога или матер своју, да се погуби“, – утолико нас више Свето Писмо учи да духовне родитеље поштујемо и волимо као наше добротворе и заступнике пред Богом. Они су нас препородили испунивши нас благодаћу Светога Духа; они су нас отхранили млеком речи Божје; они су нас утврдили својим саветима; они су нас разрешили наших грехова и учинили нас заједничарима и наследницима обећања Божјег. Њих поштујте и њима указујте сваку част, јер су они примили од Бога власт живота и смрти. – А божанствени Златоуст, у својој похвали светом Филогону, вели: Када се онај који опсује оца или матер кажњава смрћу, очигледно је да ће онај који их благосиља уживати живот; када наши родитељи по телу имају право на тако велику пажњу с наше стране, несравњено више то заслужују од нас наши духовни оци. Наше похвале не увећавају славу покојника, али чине бољима нас који их узносимо и слушамо и разумемо. Светитељу на небу нису потребне наше похвале, али оне користе нама живима, јер нас потстичу на подражавање његових врлина. – А да је пријатно Богу то што ја чиним, сведочи свети пророк Мојсије Боговидац, који је писао животе древних праведника, и свој властити живот. Свети Златоуст, који је изговорио многе

похвалне беседе толиким светитељима, ево шта каже: Благодат Божја нам је оставила записане животе и врлине светаца, да би нам показала да су и они били људи као и ми, исте природе с нама, а упражњавали све врлине, те да би и нас побудила да их подражавамо. А тиме се Бог слави више неголи ма чим другим. – Укратко речено, оно што ја радим јесте и на славу Божју и на корист и благослов народу. Као што и вели премудри Соломон: Спомен праведниког јесте на благослов (Прич. Сол. 10, 7). Тако и празновање које ми чинимо сваке године моме духовном оцу јесте не само на славу Божју него и на велику корист народу. Доказ тога су и ове речи мудрога: Кад се славе праведници, весели се народ (Прич. Сол. 29, 2). А свети Василије Велики, величајући мученика Гордија, вели: Народ се радује духовном радошћу при самом спомену праведника и њихових подвига, и запаљује се ревношћу да се угледа на њихове врлине. – Штетно је не прослављати оне који су цео живот свој провели у многим светим подвизима. У потврду овога ја ћу се позвати на сјајног светог Григорија Богослова; он у својој похвали светом Атанасију Великом каже: Није добро и није безопасно прослављати успомену безбожника, а ћутке прелазити јунаке побожности. – Пошто, Свети Синоде, тако

прописује Еванђеље, пошто тако уче свети Апостоли и свети Оци, како онда слушати човека који учи супротно томе? А ако мој тужитељ зна нешто дубље што сам ја или, можда, свети Оци и свети Апостоли превидели, нека изложи пред вама светим владикама. Што се мене тиче, ја ћу ћутке саслушати његово излагање, а и потчинити се његовим разлозима, ако су засновани на Светом Писму и учењу светих Апостола и светих Отаца.

Међутим, тужилац Стефан не могаде навести ништа ни из Светог Писма ни из светих Отаца, чиме би могао обеснажити светитељеве разлоге. Но и при свем том Синод се благонаклоношћу својом показа на страни тужиочевој. Тако се заврши ово судско саслушавање блаженог оца нашег Симеона.

Но, позната је истина: завист је зло које воли отимање о првенство. Побеђена, она не воли да се покори; победна, она се не смирује. Ко је захваћен њоме, оран је за борбу. Тако владика Стефан, запаљен завишћу, читавих шест година коваше планове против праведника и рађаше му о глави. Најзад успе да настроји против праведника све архијереје, па и самог патријарха. Поред тога Стефан придоби и у самој обитељи светог Синода неколико њих, болесних безумљем Јудиним, који, охрабрени

Стефаном и држањем патријарховим, украдоше једне ноћи икону, на којој беше изображен свети Симеон Богобојажљиви са другим светитељима и са Господом Христом, и однесе у патријаршију. Владика Стефан онда издејствова, те Синод поново позва блаженог оца нашег Симеона на испитивање, да да објашњење поводом ове иконе. Блажени пред Синодом изјави:

Сматрам да нисам учинио ништа необично и туђе предању светих Отаца и светих Апостола. Нама је наложено од свих Отаца, који од почетка примише путем прејемништва обичаје и прописе Цркве, да изображавамо иконе светих Отаца, да их молитвено поштујемо и целивамо, пошто ово поштовање светих ликова прелази на Прволик, на Христа, којег и лик ми носима – и који није презрео узети на Себе наш лик. Ја сам дакле насликао ову икону једног слуге Христовог, једног члана тела Његовог, једног човека који је постао христолик – $\psi\epsilon\upsilon\omicron\nu\omicron\tau\omicron\varsigma$ $\sigma\upsilon\mu\omicron\rho\omicron\phi\omicron\upsilon$ $\tau\eta\varsigma$ $\epsilon\iota\chi\omicron\nu\omicron\varsigma$ $\alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon$. Побожно поштујући њу, ја целивам и обожавам Христа у овом светитељу и овог светитеља у Христу Богу, пошто је он у Христу Духом Светим, и Христос у Богу Оцу, и Отац у Христу Богу, по свештеној речи: „У онај ћете дан ви дознати да сам ја у Оцу, и ви у мени, и ја у вама“ (Јн. 14, 20). Свети

отац наш Јован Дамаскин, препоручујући свима вернима да молитвено поштују свете иконе, вели: У псалмима и појању и песмама духовним одајимо поштовање светима, јер тиме на првом месту ми одајемо поштовање самоме Богу; правимо иконе светаца, да бисмо, побожно гледећи у њих, подражавали њихове врлине, те тако и сами постали живе иконе њихових врлина. Ако дакле ја, овако говорећи, изопачавам благовест спасења, изопачавам истину и веру; ако сам ја, поступајући овако, урадио нешто што нико од верних није досад урадио у Цркви, – нека ми се то докаже. Ако пак то, напротив, чине сви верни широм целе Цркве, а ја једини због тога треба данас да одговарам као преступник и да ми се суди као кривцу, реците ми, где је онда правда?

Рекавши то, свети отац наш Симеон на очи свих начини метаније пред иконом свог духовног оца, целива је, и обрати јој се овим речима: „Свети Симеоне, ти који си заједничарењем Духа Светога постао сличан икони Господа мог Исуса Христа; ти који си славио Њега у удима својим умртвљењем страсти; ти који си дуготрајним подвизавањем обукао себе у светлу одећу бестрашћа; ти који си обилним сузама омио себе као у купељи крштења; ти који у себи носиш Христа, кога си чежњиво волео и Он тебе веома

љубио и чудотворства те удостојио; ти који си гласом с неба посведочио своју равноапостолну светост, – притекни у помоћ мени ништавном, мени коме као што ви диш данас суде тебе ради, издејствуј ми снаге да за тебе и за икону твоју, или боље рећи Христову, јуначки поднесем понижавања, ругања и злостављања, да бих и ја постао заједничар славе коју си ти још за живота у телу имао, као што си ми по казао онога дана када си ме узнео и ја стајао с десне стране Бога, славе коју ти сада још јаче уживаш заједно са свима светима“.

Завршивши ову молитву, блажени се окрете, некако весело погледа свога тужиоца и рече: „Честитам ти, красни мој владико, на твојој упорној борби против праведне ствари. Нашто још чекати? Нашто одлагати моју осуду? Све је уз тебе: престоли, власти, слуге, уши свију; све ти стоји на расположењу: учини употребу од оног што ти припада. Ево ја сам готов да поднесем све што ми је твоја злоба припремила“. Чувши ово Стефан се јеђаше од муке, не знајући шта да ради, јер он примети да се Синод још колеба оним остатком поштовања за Еванђеље и за оптуженог праведника, који се са таквом чистотом држи Еванђеља и позива на њега. Но он ипак учини оно што је тада могао учинити: приђе икони, и приволе патријарха и архијереје

Светог Синода да се на икони избрише натпис: Свети. То би учињено; седница Синода завршена, и икона враћена блаженом Симеону. Блажени се врати у свој манастир. Међутим, упорна злоћа настави свој посао: владика Стефан успе да приволи патријарха да пошаље људе у обитељ блаженог Симеона, да тамо униште све иконе духовног оца његовог, светог Симеона Богобојажљивог. И не сетише се светог Јована Дамаскина и ових светих речи његових: Нека сваки човек добро зна ово: који се год усуди уништити икону Христову, или икону Мајке Божје, или икону неког светитеља, – непријатељ је Христов, свете Мајке Божје и Светитеља, а сарадник ђавола и његових демона[10]. – Послани људи прионуше на посао: секирама лупаху иконе по глави, по грудима, по ногама, по слабинама, унакажујући их и уништавајући их и претварајући их у прах; а неке на зидовима премазаше кречом и чађу. Гледајући то, свети отац наш Симеон и остали монаси и мирјани плакаху и јецаху. Видећи како пожар злоће постаје све јачи, блажени Симеон написа своју прву Апологију – Одбрану, да му буде при руци ако га по други пут позову на суд. И заиста, не прође много, а он би поново позван на суд. На суду, светитељу би предложено: или да престане празновати свог

покојног духовног оца, или да буде прогнан из свог манастира и престонице. Блажени тада предаде своју Апологију патријарху; и она би прочитана Светом Синоду; читање је трајало дуго. Силина мисли, лепота језика, достојанственост стила, сјајна примена навода из Светога Писма, сједињени са ненадмашном снагом истине – проламаху се као грмљавина по уму слушалаца. Но они немајући начина да обеснаже јачину светитељевих разлога, устадоше са својих архијерејских престола, ставише ствар на гласање, и осудише праведника на прогонство.

И светитељ би усред зиме прогнан далеко од Цариграда у пусто место, звано Палукитон, и тамо остављен без ичега, па чак и без хране макар за један дан. Но светитељ, без љутине у души на своје гонитеље, узнесе благодарност Богу који је допустио све ово. И ходајући по страховито кршевитом брежуљку, он са истинском радошћу у души, читаше псалме: Гласом својим ка Господу вичем, гласом својим Господу се молим. Изливам пред њим мољење своје, тугу своју пред њим казујем, кад изнемогне у мени дух мој. Ти знаш стазу моју. На путу, којим ходам, подметнуше ми замку. Погледам на десно, и видим да ме нико не зна... Гле, Бог је спасење моје, уздаћу се и нећу се

бојати, јер ми је сила и песма Господ Бог, Он ми би Спаситељ (Пс. 142, 1-4; Ис. 12, 2).

Сишавши у подножје брежуљка, он нађе тамо једну цркву у рушевинама, посвећену светој Марини, уђе у њу и прочита Девети час. И пошто се мало одмори, он написа писмо своме гонитељу Стефану, у коме говораше:

„Преосвећени Владико, погледај какву је жетву дало семе твојих врлих борби и говора, какву ми радост и славу прибавило, колике ми венце сплело, каквим ме миљем испунило! И још ме на врх духовног знања уздигло, на камену ноге ума мога чврсто поставило, у сами ме гранит обукло. Из тог гранита у мени кључа вода жива, која ме покреће и која ми говори и која ме гони да ти пишем. Она ме целог испуњује весељем, и не допушта ми да уопште осећам ова смртоносна искушења, него као што је Три Младића сачувала неопаљенима у ужареној пећи, тако и мене чува неожалошћеним и неоштећеним. За све то ја ти захваљујем, и нећу никада престати да ти захваљујем и да се молим за тебе. Стога ако имаш још нешто да додаш радости и слави оних који те воле, немој оклевати да то учиниш, да би увећао своју плату и учинио обилатијом своју награду од Бога“.

Примивши светитељево писмо, Стефан му не одговори речима већ делима. Не часећи ни часа,

он се сав даде на посао да несавитљивог заточеника из даљине устрели стрелама своје злоће и пакости. Стога одмах оде к патријарху и стаде га уверавати како Симеон, тобож, мора имати неко сакривено благо у свом манастиру, пошто је годинама онако свечано прослављао празник свога духовног оца и онаке обилне милостиње давао сиромасима. И он приволе патријарха да пошаље људе, да пронађу тобожње благо и да у исто време одузму сву имовину светитељеву: књиге, одео и остале ствари. Послани људи претресосе сву келију блаженога, и у њој ништа не нађосе сем његове власенице, горње хаљине и покриваче, јер светитељу) изнуреном врло суровим подвижништвом, било је тешко носити и само бремене свога тела. Онда људи раскопаше под у келији блаженога, избушише зидове, развалише кров, али од тобожњег блага не беше ни трага. Тада покупише све што нађосе у келији: књиге, горњу хаљину и покриваче, неопходне за болешљивог човека, и још неке бедне најпотребније стварчице. И све то однесоше. Када блажени отац наш Симеон сазнаде за то, његова се апостолска душа сва испуни радошћу, и он поново написа писмо гонитељу Стефану. У њему писаше: „Дивне венце дивни Венац[11] додао је мојим венцима, Но чиме ћемо

ти узвратити за сва добročинства која си нам чинио, која нам чиниш, и која ћеш нам још чинити, свакодневни добротвору наш ево већ пуних седам година. Како ћемо се оправдати пред тобом, који тако ревносно и тако вично снабдеваш своје пријатеље слатким лековима? Али не, ми те молимо, немој застати са својим потхватом, немој престати са својим делима: додај овима друге лекове који ће нам јачином својом учинити патње још слађима. Ти си увећао у мени светлост, радост, сладост: оне у мени кроз мир помисли чудесно точе неисказану веселост Духа; ти их и надаље увећавај у мени на све могуће начине чинећи и надаље своје, и тако ћеш нас пре сјединити са љубљеним Господом, ради кога радосна срца подносим све, и ради кога ме ти и гледаш у ланцима заточења, у које си ме ти оковао“.

Споменута црква свете Марине и место где се налазила припадали су једноме човеку високог положаја, по имену Христифор Фагура. Он беше ученик блаженог Симеона. Дознавши за прогонство свога светог учитеља и за место његовог заточења, он одмах отпутова тамо. И затекавши свога учитеља само са једним учеником, без ичега најнужнијег за одржање телесног живота, он заплака горко и паде му пред ноге купајући се у сузама због злопаћења

свога светог учитеља. Свети Симеон му исприча све подробно. Овај онда замоли светитеља за допуштење да га снабдева свима потребама за одржавање телесног живота. Светитељ му одговори: Шта нам треба више сем свакодневне хране: хлеба, соли и воде? То ће нам бити драгоценије него најскупоценија јестива. Но ако имаш у срцу жељу да нама који смо те духовно родили већма послужиш, ти нам поклони ову цркву, да са временом, ако Бог милостиво погледа на моју тугу, овде устројимо манастир – кућу спасења. Тиме ћеш ти стећи заслугу пред Богом и награду од Бога, а ми ћемо имати радионицу за молитву и вршење заповести Христових. Чувши то, захвални ученик сав срећан одмах поклони цркву светом учитељу свом, и посвети је тог часа Богу.

Глас о светитељевом заточењу допре у многа места. И многи долажаху да га посете. Неки су знали ради чега је у заточењу, а неки нису: но свима је била туга у срцу што је он у заточењу. Светитељ их је тешио, казујући им разлоге свога заточења. Али, да би то било јасније свима, и посетиоцима и будућим поколењима, светитељ написа малу књижицу, у којој искрено и отворено и јасно изложи сву истину о своме прогонству. Уз књижицу написа и писмо на адресу патријарха Сергија. И то посла сенатору

Генесију и другим великодостојницима, којима он беше учитељ духовни – εὐσεβείας διδάσκαλος, да однесу патријарху и архијерејима. Веома угледни великодостојници одоше к патријарху и поведоше прво разговор о светитељевом прогонству; они указаше на неправедност овакве осуде, и тиме уплашише патријарха; онда му предадоше књижицу и писмо. Видећи овако велики број знаменитих великаша, патријарх се побоја да ова ствар не дође до цара и заврши се зло по њега, он нареди да се и књижица и писмо одмах прочитају пред Синодом. Чим се читање заврши, патријарх рече велемоћним ученицима светитељевим: Што се мене тиче, ја никада нисам имао рђаво мишљење о господину Симеону; штавише ја сам од самог почетка читао оно што је он писао у част своме духовном оцу, и био сам задовољан што сам упознао његово житије; и ја сам наредио да се то по црквама пева, неизмерно хвалећи веру његову. Међутим ја не знам због чега је настао спор између Симеона и владике Стефана, те је овај дигао против њега и његовог духовног оца безброј тужби, које су чисте клевете. А оно што је доживео од нас, доживео је не што је грешио у догматском учењу Цркве, него што упорно није хтео престати са сувише свечаним празновањем празника свога духовног

оца, и што су нам његови тужиоци због тога досађивали сваки дан. То је разлог што сам га удаљио из његовог манастира и из града. А сада, ако само хоће, он се може одмах вратити и преузети старешинство у свом манастиру, и уз једнодушну сагласност Светог Синода ја ћу га хиротонисати за архијереја једне од најважнијих епископија. На тај начин ће се достојно исправити неправде и наше поверење у њега остаће неугасиво.

После ове изјаве патријарх посла да доведу светитеља из његовог заточења. Ова вест о повратку светитељевом брзо се разнесе на све стране и силан се свет слеже да га дочека: мирјани и монаси, свештеници и клирици, и сви знаменити сенатори којима светитељ беше познат по својим врлинама и којима он беше учитељ и отац. Сви га они дочекаше, и допратише до патријарха. Патријарх изађе и прими заточеника, праћеног високим личностима; и обрати му се овим речима:

„Високопреподобни господине Симеоне, шта си мислио бацајући себе у ове недаће? Тиме си нама задао муке, а ожалостио ове твоје пријатеље и ученике. Пропатити оно што си ти пропатио, доликује осуђенику, али никако не човеку ученом и врлинском као ти. Бог ми је сведок, ја сам о теби увек имао високо и лепо

мишљење; и смислио сам нешто врло повољно по тебе, само ако мало попустиш у својој жестокој упорности. Али засада послушај ме макар у овоме: врати се у свој манастир, где си толике трудове уложио; што се тиче свакогодишњег празновања твога духовног оца, ми ти нећемо сметати, само ти препоручујемо да празновање буде мање свечано, и да траје мање дана, и да се обавља једино у кругу твојих монаха и пријатеља са стране, и то док се не смире или не помру твоји завидљивци, а после тога празнуј како се теби најбоље свиђа, теби и Богу“.

Светитељ на то одговори: „Што се тиче недаћа и невоља о којима говориш, свети Владико, нисам ја крив за њих већ учени Стефан; на њему је одговорност за то. А што се тиче страдања која сам поднео, и која ћу можда још подносити, захваљујем Богу моме и теби, свети Владико, што нисам допао њих као блудник или злочинац већ као слуга Христов, веран апостолским канонима и прописима. Стога се ја не само не стидим што сам пострадао због држања заповести Божје, него се радујем и осећам се блажен што сам се удостојио да тога ради будем осуђен на правди и претрпим прогонство, попут старих Отаца. Што се пак тиче твојих негдашњих наклоности према мени, сведок сам не само ја него и истина која влада међу нама:

ти си ми често указивао почести више но што сам заслуживао; ти ниси имао довољно похвалних речи за моју веру према мом духовном оцу, дивећи се ономе што сам ја чинио у овој ствари. Да, ја признајем, Владико мој, та твоја расположења према мени. Али злоћа Сатане – не знам како да се изразим – учинила је оно што није требало допустити: она је изменила твоје срце, претворила слаткоћу у горчину и светлост претставила као таму. А што се тиче твојих планова са мном, које ћеш ти извести ако ја пристајем на твој предлог, ево мог одговора: ако су то привремена блага, људска слава и земаљске почести, то не преставља за мене никакву вредност. Ја, слуга твој, одавно сам створио себи ову философију: срамоту од људи сматрам као залог небеске славе, а славу од људи примам као увреду и ругање. Но ако се ради о стварима које су пријатне Богу и корисне по душу, онда ћу се свим срцем покорити твојим наредбама. Јер ко ти не би одобравао, Владико мој, када учиш да се држи оно што су Христос и Његови ученици проповедали и наредили? То је сагласно са речју Сина Божјег: Научите их да држе све што сам вам заповедио (Мт. 28, 20). Пристани дакле да нас учиш сагласно Светоме Писму, следећи ранијим светим Оцима, и ми ћемо те примити

као равног Апостолима, и бићемо ти земља и прах под твојим светим ногама, и да будемо гажени тобом, ми ћемо то, као што сам ти већ писао, сматрати за посвећење, за хиротонију – αὔριον ἱεροσύνην. И не само то, него ћемо твоја наређења испуњавати до смрти, и ти ћеш нас неизмерно волети као слуге и захвалне ученике Христове. Али ако ти нећеш да нас учиш тако како би нас побудио да се покоравмо твојим наредбама, него нам обећаваш славу људску и земаљску: да ме начиниш архијерејем, под условом да се одрекнем свог духовног оца, светитеља који ме је просветио и који и сада посредује за мене и штити ме непрестано у тегобама живота, као отац препун љубави, и тиме хоћеш да увредим Христа који је рекао: Ко се вас одриче, мене се одриче (Лк. 10, 16). У овом случају ми не можемо ништа друго рећи до оно што и ученици Христови: Већма се треба покоравати Богу неголи људима (Д. А. 5, 29). Јер када бих ја овако радећи хтео да угађам људима, онда не бих био слуга Христов (ср. Гал. 1, 10). Нека се добро зна ово: од сада ја ништа не претпостављам прогонству које сам поднео за правду Божију, ништа: ни манастир, ни богатство, ни славу, нити ишта друго око чега се људи паште у овом животу. Не, ништа од свега

тога , па ни сама смрт ни живот неће ме моћи раздвојити од љубави моје према Христу и према моме духовном оцу. Откако сву бригу игуманствовања поверих моме ученику Арсенију, кога место себе поставих за старешину братије, ја сам се држао потпуно ван свих тих послова и тегоба; иако бејах у њиховој средини, ја као да сам био у својој осами безизлазно. И пошто сам ради правде и ради држања заповести Бога живогa прогнан отуда, ја се тамо нипошто нећу вратити док сам жив, него ћу умрети са Христом држећи заповест Његову и не одричући се Њега, потпуно убеђен да нећу бити лишен Његових божанских блаженстава. Јер је Он рекао: Блажени сте ако вас узасрамоте и успрогоне и реку на вас свакојаке рђаве речи лажући, мене ради (Мт. 5, 11)“.

Када патријарх чу овакав одговор који није ни најмање очекивао, рече: „Заиста си прави Студит, пун љубави за свога оца, господине Симеоне; ти имаш њихову упорност, и можда је она достојна похвале и законита“. – После тога он у неколико речи изрече своју одлуку: „Што рекох, рекох да би ти мало поткресао своју упорност у овој ствари; али ти си остао исти и ниси се ни најмање променио; ти неотступно стојиш за празновање свога духовног оца и за веру у њега. То изгледа и мени и свима другима

похвално и законито. Но ти си се показао сасвим непослушан према мојим речима. Стога отсад борави где хоћеш: буди са својим ученицима и ради по своме нахођењу; ми ти нећемо сметати, празнуј свога духовног оца било у вароши било ван вароши, радујући се заједно са својим пријатељима“. – Рекавши то, патријарх их отпусти у миру.

Блажени Симеон, који се показа добровољни мученик и без гоњења и мучеништвом савести и подношењем искушења која га снађоше због држања заповести Божје, изађе радостан из патријаршије са својом милом децом, моћним великодостојницима, и са свима њима би угошћен у дому Христофора Фагура. И тамо остаде не мало дана. За то време он би од огромне духовне користи најпре домаћину свом и његовој двојци браће, а затим се његовим божанственим поукама користише многи и многи: свештеници, клирици, великаши, обични грађани, људи и жене, деца и старци, једном речју, сви који га познаваху и љубљаху.

После тога блажени се врати у своју омиљену пустињу, са жељом да тамо подигне себи келију за молитвено тиховање. И Бог који орлићима даје гнезда и људима хлеб, учини те са свих страна почеше стизати обилни прилози у новцу; у томе су предњачили великаши. Тако се накупи

много злата. Тада светитељ, пун поуздања у Бога, и молећи се Богу за успех потхвата, отпоче зидати манастир. Али онда навалише на њега искушења са много страна, и од демона и од суседа. Демони невидљиво а људи видљиво шкргутаху зубима на њега, чињаху му сметње, прављаху тешкоће, еда би га заплашили и он престао са зидањем. Али преподобни Симеон, чврст као стена, одолеваше бесним олујама искушења са непоколебљивом постојаношћу. И на крају крајева светитељ са много мука ипак заврши зидање манастира, начини башту и засади виноград. И око њега се опет сакупи ново стадо монаха. И он сада прослави празник свог духовног оца много свечаније него раније, уз учешће клира Велике цркве, мноштво монаха и мирјана. Празновање је трајало читавих осам дана.

Пошто одахну од свих ових трудова, блажени опет пригрли своје усамљеничко молитвено тиховање, и није га напуштао чак и када је бивао опхрван многим пословима. Он се потпуно предаде својим уобичајеним созерцањима. Савлађујући материју и тежину тела, он се духом све потпуније сједињаваше са Богом; његов језик постаде језик огња, и он стаде писати Божанствене химне, и преко воље своје, гоњен унутрашњом силом духа,

објављивати оно што је видео путем откривења Божјих и сорзецавао у својим виђењима када је бивао изнад природе – υπέρ τὴν φύσιν.

Деловањем божанског огња он с дана на дан постајаше сав огањ, сав светлост, Бог по благодати, и као Син Божји. Од тада њему би откривена личност Бога Оца; он разговараше са Богом као Мојсије, и вођен прстом Божјим[12] он као по таблицама писаше мастилом деловања божанског огња. Тада он написа и многе друге Речи своје, пуне мудрости и силе.

Међутим ђаво, гледајући то, потстаче против њега бес суседа манастирских, те га они понекад засипаху увредама и грдњама и горким исмевањима; понекад и руке дизаху на њега, изнемоглог старца, једном га неки крволок баци на земљу с намером да га убије; а некада и камење бацаху на њега. Тако једнога дана неко од тих људи баци огроман камен на место где је светитељ обично седео и писао; камен проби стакло и пролете поред саме главе светитељеве. Да га је погодио, светитељ би сигурно остао на месту мртав. Светитељ позва једног свог ученика, показа му камен и рече му: Видиш ли, брате, чиме нам грозе? Молим те, уљем добротинства утоли љутину тога човека; подај му што више од наше сиротиње.

Такав бејаше овај велики ученик Христов; у свему – веран следбеник светих Апостола и подражавалац Господа Христа: гоњен, он трпи; ружен, он благосиља; у невољама, он се радује радошћу неисказаном, јер види себе како доживљује блаженства Христова.[13] Водећи еванђелски живот, он осећањем својим беше изнад света; боравећи телом међу људима на земљи, он душом бејаше са Богом и међ анђелима на небу помоћу божанске светлости. Заиста он беше земаљски анђео и небески човек: јер као небески човек он сијаше добрим делима својим међ људима на земљи, и небеским знањем и божанском мудрошћу просвећиваше душе које му са вером приступаху; а као земаљски анђео он предвиђаше и предсазнаваше понекад будуће догађаје и пророчки унапред говораше о њима, што се све у своје време и збивало. Тако, знаменитом великодостојнику на двору цара Василија Јовану он претсказа невољу која га је након десет година имала снаћи од цара, која га стварно и снађе.

Треба нешто рећи и о чудесима светог оца нашег Симеона. Разуме се, највеће чудо његово јесте – сам живот његов, и још више – његова богомудрост и његово богопознање, којима се он апостолски обогати надахнућем Светога Духа.

У манастиру који светитељ подиже не беше воде, и његови ученици по цену тешких напора доношаху издалека воду на леђима. То већма жалошћаше светитеља неголи његове ученике. И он се са сузама помоли Богу да му тајно покаже место у манастирској порти где би се могла пронаћи вода. И Бог му показа такво место. Али, избегавајући славу од људи он то за живота свога не хте казати никоме. Тек кад се разболе на смрт, и унапред сазнаде дан свога упокојења, он нареди те га на носилима однесоше у манастирско двориште. Тамо заиска мотичицу, и рекавши: „Благословен Бог!“ удари трипута на месту усред дворишта, и нареди монасима да зову бунарџије да копају на том месту.

Бунарџије копаше бунар врло дубоко, али не пронађоше никакву воду, већ наиђоше на огромну и врло тврду стену, и стадоше са копањем. Обавештен о томе у тренутку када је своме писару говорио у перо своју последњу вољу и своје завештање, свети старац рече: „Кажите онима што копају бунар: разбијте врх стене, и више нећете имати никакве муке, јер ће из ње одмах покуљати вода у изобиљу“. –

Бунарџије тако урадише, и стена, коју су дотада узалуд покушавали да разбију, одмах се разби, и из ње потече врло бистра и питка вода. Ту направише бунар, који још постоји као сведок

светитељевог моћног посредовања код Бога. Ана, игуманија Вардениска, би на чудесан начин исцељена светим оцем Симеоном. Сама она причаше ово: „Једном добих жестоку грозницу; страшна ватра сагореваше ме изнутра и растапаше ми тело као восак; кости ми гораху као суво грање, и сви састојци тела онемоћаше. Због силне ватре ја врло много дана нисам могла окусити ништа. Лекари, видећи да ми од свих лекова њихових бива само горе, и да моје тело напуштају последње снаге, дигоше руке од мог лечења и оставише ме саму мојој мајци као леш који је још дисао. А мајка, видећи да сам на умору, узе ме у крило, и горко плачући чекаше да ми мртвој склопи очи. Налазећи се у таквом стању и не знајући шта се са мном збива, ја одједном угледах ово: блажени Симеон, са руком испруженом према његовом духовном оцу Симеону Богобојажљивом, у великој слави иде к мени. А кад дође близу мене он ми благо рече: Здравো да си, госпоћо Ана! Каква те то страшна болест снашла? и зашто непомично лежиш у постељи, не говорећи ништа ни својој мајци ни нама пријатељима твојим, нити ишта узимаш од хране? – Глас светитељев као да ме поврати к себи, ја подигох очи, и с муком отварајући уста рекох: Умирем, мој врло поштовани оче. – Тада свети Симеон Студит, окрећући се према свом

блаженом ученику, нашем светом Симеону, рече: Господине Симеоне, узми је за руку и подигни је, и дај јој да једе. – Овај то уради, и учини ми се нахрани ме храном коју заиска од моје мајке. Пошто ме нахрани из својих светих руку, ја добих снагу, устадох са постеље, дозвох своју мајку и испричах јој своје виђење. И ја, која до тог часа бејех нема и мртва, потражих од ње хране, слатко се наједох, и потпуно оздравих“.

Никифор, који у својој четрнаестој години постаде ученик преподобног оца нашег Симеона, био је очевидац многих чудеса његових. После упокојења светог учитеља свог Никифор се замонаши, и као јеромонах, призивајући Бога за сведока, казивао је следећа чудеса светог оцг.. нашег. Прво чудо односи се на њега сама. Од малена, причао је Никифор, ја нисам могао јести рибу. И кад би ме натерали да поједем парче рибе, ја сам све то повраћао. Но у манастиру једнога дана светитељ ми за трпезом пружи својом руком парче печене рибе, ја му прићох, али одбих да примим. Он ме упита зашто одбијам, и ја му објасних. Он поћута неко време, вероватно молећи се Богу по овој ствари, па ми онда нареди да му поново прићем. Кад му прићох он ме узе за руку, благослови парче рибе, и дајући ми га да га поједем рече ми: „Узми у

име Христа Бога и једи, и убудуће ти ћеш са вољом јести оно што нам је Бог дао као храну“. Чим то светитељ рече, ја, дејством благодати Божје и молитвама мога оца, добих вољу да једем рибу. И отада ја слаће једем рибу неголи месо док сам био у свету.

Пошто у току времена уђох у светитељеве навике, причао је даље Никифор, он ме веома заволе, и никоме другоме сем мени није допуштао да обитава са њим у његовој келији. Он је то чинио, ја не знам тачно због чега, али вероватно: или због моје дечачке безазлености и незлобивости, или што му је због старости било потребно моје прислуживање, или по промислу Божјем да бих ја био очевидац и сведок његовог светог живљења. До тада он никада никоме није дозвољавао да обитава са њим у његовој келији. Тако дакле ја сам спавао у једном углу његове келије на патосу. У келији је о зиду висила велика икона Деисис[14] и додиривала плафон; пред њом је горело кандило. Једне ноћи, мене као да неко пробуди око поноћи, и ја потпуно будан угледах запањујући приказ: видех – Христос ми је сведок истину говорим – светитељ стоји у ваздуху према икони, отприлике четири лакта изнад земље, са рукама пруженим к небу, и моли се, сав светлост и сав блистање. – Када ја видох ово страшно и поражавајуће чудо, мене,

неискусног дечака, обузе страх, и ја завукох главу под покривач и сакрих лице. Ујутру, још под утицајем мога страха, ја насамо испричах старцу своје виђење. Он ме изгрди и забрани ми да никоме ништа не рекнем о томе.

Једна сирота жена, настављао је казивати Никифор, имађаше четворогодишње дете, које беше узето и непокретно. Она своје дете, измучено болешћу и скоро на издисају, однесе у манастир к светитељу. Кидана двоструким јадом, сиротињом и тешком болешћу детињом, она путем проливаше потоке суза. Дошавши у манастир, она кришом уђе у манастирску цркву, остави дете на поду, па се трком врати натраг. Када монаси нађоше дете у цркви, које је једва показивало знаке живота, известише о томе преподобног оца Симеона као о нечем ужасном и невероватном. Свети старац узе штап и потштапајући се оде да види дете. Када га угледа онако јадно, он жалостивни заплака и од срца зајеца. Затим се окрену присутној братији и упита их: „А ви, шта мислите радити са овим дететом?“ – А ми сви, као да смо се договорили, одговорисмо: „Свакако, треба га сахранити и предати земљи; то је леш; оно само што није издахнуло“. – „Нипошто, рече на то светитељ, ваш одговор је непромишљен“. – Рекавши то, он се саже, узе дете у руке и метну га у свој трон.

Затим нам нареди те спустисмо кандило које је горело пред иконом свете Марине, и он зејтином из кандила помаза ово мајушно и страховито сасушено створење, помоли се Богу и руком га прекрсти, и дете тог часа дође к себи, живахну, поврати му се снага и здравље од самог додира ових светих руку, и оно стаде на своје ноге, и поче ходати по цркви и скакутати, и потражи да што једе. А кад се прихвати хране, оно постаде потпуно здраво, и би враћено његовој мајци. Друга једна жена имађаше сина, лепог младића, у коме беше нечисти дух. Потстакнута промислом и благодаћу с неба, она доведе сина у манастир к светитељу, и ставши пред вратима цркве стаде се молити Богу за свога сина. Пошто је желела да види светог старца, ова њена жеља би му достављена. И он, приступачан свима: и људима и женама и деци и старцима и странцима и познаницима и свакоме човеку уопште, изађе пред њу кораком мирним и спокојним. Она му се коленачки поклони са сузама и вером. А младић упери очи у анђелску појаву светог старца, и одмах га нечисти дух баци на земљу мучећи га ужасно, и јадни младић бацаше пену, шкргуташе зубима и вречаше као јаре. Потресен овим болним призором, светитељ зајеца из дубине душе, и пошто се наплака пред иконом Христовом,

насликаном изнад улазних врата црквених, он рече пред свима нама: „Зли и нечисти душе, наређује ти Господ Бог мој: изаћи из овог створења Божјег!“ – Рекавши то, он узе јелеј из кандила које је горело пред иконом, помаза страдалника, и узевши га за руку подиже га и даде га потпуно здрава његовој мајци, и посла их кући њиховој. И од тада злбни демон му никада више није досађивао.

Једном путујући у своју постојбину к својој родитељској кући, светитељ стиже на реку Галос у Витинији. Крај реке виде једног рибара и упита га да ли има да му прода рибе. Овај му се пожали да од ране зоре ево читавих дванаест сати лови, и ништа није уловио. Светитељ му онда предложи: „Баци удицу у име моје, и ако што Божјом помоћу ухватиш, ти ћеш ми продати“. Рибар баци удицу, и тог часа упеца велику рибу, узе је и стрпа под своју кабаницу. Светитељ му онда рече: „Ево ти новац као што смо уговорили, и дај ми рибу коју си ухватио у име моје“. Рибар му на то одговори: „Она треба мени за једног сенатора, и нећу да је продам“. Светитељ настави свој пут, и тек се одмаче, а рибару се отрже риба испод кабанице, бућну у реку и изгуби се.

Пријатељ светитељев Орест, човек врло имућан, изненада се тешко разболе: уста му се

искривише до ушију, изгуби моћ говора и ослепе. Обавештен о томе, светитељ узе свој штап, и ми кренусмо, прича ученик Никифор. При улазу у кућу сrete нас Орестова супруга, и кроз сузе рече светитељу: „Ето, оче, твој пријатељ, кога ти љубиш и који тебе љуби, умире, и ја ћу остати удовица а моја деца сирочићи. Него молим те, помози мени, слушкињи твојој“. – Ушавши унутра и угледавши свог пријатеља где на постељи лежи нем, слеп и без свести, светитељ заплака од туге, и рече: „Авај! Пријатељу Оресте, у каквом те стању видим! Шта је то с тобом?“ – Рекавши то он стаде на молитву, и подижући очи душе своје ка Господу који услишује његове молитве, стави руку на болесникову главу, очита молитву која се чита болесницима, закрсти му уста и сву главу, и болесник одмах потпуно оздрави, и поздрави се са светитељем, и стаде разговарати са свима. И отада Орест није престајао слати светитељу даре своје захвалности. Примајући дарове из љубави, свети отац говораше Оресту: „Брате, захвалност треба узносити само Богу, који једини може чинити чудеса свима који се надају у Њега. Јер ми смо Његова творевина; Он нас је из небића увео у биће; ми смо створени да чинимо добра дела у славу Његову доброте; но, као што видиш, ми смо људи грешни и у свему

подложни истим слабостима. Зато је потребно да марљиво бдимо над својим живљењем, да не бисмо, несвесно или драговољно, чинили ништа што је супротно побожности и противно вољи Божјој, и на тај начин дали места пакосном ђаволу да нас уплиће у тешка искушења. Стога, брате, пошто си благодаћу Божјом оздравио, немој се више подавати злоумљу и греху – како φροῦνη καὶ ἀμαρτία, да те не снађе нешто горе но што те снашло, јер је у Својој доброти Господ ону реч у Еванђељу упутио не само узетоме него и свима нама: Ето си здрав, више не греши, да ти не буде горе (Јн. 5, 14)“.

У суседству манастира живљаху два рођена брата, који страховито нападаху светитеља што је подигао манастир, наношаху му увреде, чињаху му неправде, жестоко му пређаху. Свети отац им на све то одговараше благо, мољаше их, преклињааше их, чињаше и говораше све оно што би могло унети мир у душе њихове. Али се огањ гњева њиховог против светитеља распаљиваше све више и више, и они га просто засипаху увредама. Тада им светитељ поче предочавати страшни суд Божји који постоји за оне који вређају и руже служитеље Божје. Један од њих, Дамјан, не могући више владати бесом гњева свога, подиже своју злочиначку руку на светитеља, удари га и овај паде на земљу. Али се

онда трже, и уплашивши се да се гњев Божји не сручи на њега, покаја се, па се саже и подиже са земље светог јереја Божјег који му рече: „Нека ти, брате, Бог опрости овај грех и нека ти га не задржи“.

Брат пак Дамјанов Антес, просто бљуваше на светитеља погрде, увреде, псовке, и називаше га лицемером и варалицом. Видећи његову неизмерну безочност која нема обзира ни према даровима Божјим, ни према врлинама, ни према подвижничкој седини и благости, светитељ се запали од Духа Светога небеском ревношћу и рече Антесу: „Ако сам ја, као што тврдиш, лицемер; ако сам ја, као што кажеш, варалица који вештачким бледилом лица свога обмањујем људе који долазе к мени у посету и на разговор, онда и ти добиј тако бледило у лицу, нека се и твој стомак надује, па савршено варај људе као што их ја варам“. – То преподобни рече, и гле, те вечери несрећни Антес леже у постељу своју да спава, али се више не диже с ње: њега снађе тешка болест, он се сав страховито наду, лице му пожуте као лимун, и кроз неколико дана он умре од ове болести, или тачније – од гњева Божјег. А ово се догоди, да би се неуки и неразумни људи заплашили, да не потцењују светитеље и благодат Божју што је у њима. И тако се испуни оно што је речено у Апостолским

Установама о духовним оцима нашим: „Они су примили од Бога власт живота и смрти: да суде грешнике и осуђују на вечну смрт, и да разрешавају од грехова и повраћају у живот оне који се кају“.

Пред крај свога земаљског живота светитељ се разболе од срдобоље, која га прикова за постељу. Ова га болест толико изнури, да се сам није могао помаћи у постељи, него су га морали окретати и померати. Он није хтео да има поред себе другог прислужитеља сем мене, прича Никифор. Али ја бејах још врло млад и страховито подложен дубоком сну. Зато се пожалих светом старцу да нећу бити у стању да га сам гледам, пошто сам роб дубоког сна. Он ми на то рече: „Лези на овај сандук поред мене и отпочини, па ћеш се ослободити те слабости“. – Ја тако урадих наредне ноћи: преспавах на сандуку, и од тада, благодарећи благодати Божјој и молитвама светог оца мог, ја постадох не само лакосан него и у сну будан, по оној речи Светога Писма: Ја спавам, а срце моје бди (Песма над песм. 5, 2). Но једне ноћи када прилегдох на сандук и задремах, ја се изненада тргнух као да ме неко зовну, и угледах ово: равноапостолни светитељ, који се од силне ослабелости и изнурености није могао сам ни помакнути у постељи, стоји поново у ваздуху у

својој келији на висини од једно четири лакта и нешто више у неисказаној светлости, и моли се Богу. Поучен ранијим оваквим призором, ја га не мичући се пун свете језе посматрах са дивљењем. И овако размишљах у себи: све до синоћ овај човек није био у стању ни помаћи се сам у постељи ни окренути ни подићи, а како је сада могао устати и овако лебдећи у ваздуху молити се? – У оваквом размишљању и чуђењу ја и преко своје воље заспах дубоким сном, оставивши светитеља који је и даље лебдео у ваздуху и молио се. Но ускоро се изненада пробудих, – срце ми је још силно куцало од малочашњег необичног и невероватног призора и видим светитеља где лежи у својој постељи и покрио се покривачем. Ново изненађење усковитла ми мисли; и ја у чуду говорих себи: гле, болесника узетог и непокретног благодат Божја, која одавно обитава изобилно у њему, испунила је целог својом снагом и моћи, подигла га са земље у ваздух ради божанственог молења! Божанска сила, која од младости његове борави у њему, показала се јача од разорне силе болести и немоћи! Но таква је сила која силази с неба на светитеље наиласком Светога Духа. Та је сила јача не само од болести и немоћи које разарају тело, него је јача и од мука и од смрти и од пакла. – А када свану, прислужујући светитељу

ја се усудих и испричах му насамо ноћашњу тајну. Он ми на то рече: „Имај језик завезан Богом и мојом ништавношћу, да никоме не казујеш што си видио док не изађем из тела“. – Овог наређења сам се држао све до сада, и никоме нисам открио ову тајну. – Овим се завршавају казивања светитељевог ученика Никифора, у монаштву Симеона.

Знајући да ће се убрзо растати са телом и на колесницама врлина узнети на небо у свеблажена обиталишта, свети отац наш сазва своје ученике, даде им поуке и утехе, и у исто време каза им унапред дан и час свога одласка из овога света. А кад их виде где плачу, он им рече: „Зашто оплакујете мој одлазак? Дванаестог марта ви ћете ме погребсти; и дванаестог марта ви ћете ме поново видети где излазим из гроба, да бих остао са вама који ме љубите“. – Дванаестог марта блажени отац наш се причести Светим Тајнама Христовим, као што је то по обичају свом чинио сваки дан, и пошто рече „Амин“ он нареди својим ученицима да певају погребне песме. Они певаху са очима пуним суза, а он подиже своје свете руке и помоли се кратко, уколико му је допуштало оно мало преостале телесне снаге, па онда рече благо и мирно: „У твоје руке, Христе Царе предајем дух свој“. При овим речима славни и

многопобедни борац Христов изиђе из свог трпељивог и непобедивог тела, да после сјајних борби отиде ка Господу свом[15]. И тако се праведник придружи праведницима, светитељ светитељима, богослов богословима, преподобномученик и исповедник и велики учитељ Цркве Христове – исповедницима и учитељима и преподобномученицима. А након тридесет година од дана светитељевог престављења, према његовом пророчанству, његове мошти бише откривене нетљене дванаестог марта, пуне благодати и миомира. Оне блистају чудесима, окупљају многе и многе око себе, освећујући њихове душе својим присуством и целивима који им се дају. Но не само свете мошти блаженог оца нашег Симеона точаху миомир из себе, него, како казује писац Житија његовог, ученика његов Никита Стифат, и тело његово и саме хаљине његове још за живота његова на земљи мирисали су необичним и изузетно дивним мирисом. Од изобилне благодати Божје што је обитавала у његовој души и његовом телу преносио се миомир и на тело његово и на хаљине његове, па се тим путем преносио и на оне који су долазили у додир са њим. Који год је приступао њему са вером, осећао је како му тај дивни мирис од његових хаљина испуњује

радошћу и умилењем сву душу и срце. Ово сам богато доживео не само ја, ученик његов који ово пишем, вели писац Житија Никита, него и други. Ево шта ми је причао Теодул, ученик његов: „Једнога дана светитељ ми поклони један свој хитонић.[16] Ја поклон примих са вером: свукох са себе свој хитонић, и обукох светитељев на своје наго тело. Лежући у постељу на спавање ја осетих изванредан мирис од њега; и да бих што боље уживао у овом мирису, ја завукох главу у хитонић, и просто нисам могао да се наситим тог миља. Иако сам овај хитон врло често прао, он је стално мирисао истом јачином, и то све тако док се од употребе и оветшалости није распао“.

Треба да кажем, вели писац Житија Никита, и о светитељевом наређењу које ми је дао односно његових списа преко виђења и пророштва. За живота свог на земљи блажени је, чак и невољно – *ακωντως*, писао дању и ноћу тајне које је Дух Божји поверавао уму његовом. Дух Божји који је у њему делао и потстицао га, није му никако давао мира док он не би ставио на хартију оно што је Дух унутар њега говорно и творио. Те рукописе светитељ ми је давао и ја сам их преписивао у свеске, и враћао му их. Једном ја задржах код себе један од његових рукописа. Светитељ то примети и потражи објашњење од

онога по коме сам рукопис вратио. Овај није знао да му то објасни. Светитељ се онда расрди на њега и отера га. Чувши за то ја се побојох да светитељ не помисли да је посреди нека превара са моје стране, зато му написах писмо и објасних ствар извинивши му се. Он ми на то одговори следећим писмом: „Твоје писамце примио сам, драго моје духовне чедо, али га не одобравам. Та како[^]си могао претпоставити да сам ја помислио како си ти задржао мој рукопис у циљу неке преваре? Ја појма имао нисам да си ти рукопис задржао, већ сам стварно мислио да га је слуга својом непажњом изгубио путем. Због тога сам се расрдио на њега. Што се тебе тиче, ја сам једном за свагда изјавио да тебе имам као себе, и теби сам поверио све што је у мени, надајући се да ћеш ти упознати са тим друге људе, по речи Христовој Његовим ученицима: Што вам се шапће на уши, проповедајте с кровова (Мт. 10, 27). Како сам онда ишта рђаво могао претпоставити о теби? Напротив, разлог због кога те молим да моје рукописе преписујеш у свеске јесте, да би они остали код тебе као наслеђе. Како ти је уопште могло пасти напамет да сам тако што могао и помислити о теби? Али Бог нека ти опрости овај грех што си поверовао да је у мени престала љубав која „никад не престаје“ (1. Кор. 13, 8), сем ако је неко

својевољно не удаљи од себе. Не, она остаје цела целцата, недељива; она радосно прима све који јој се изнова обраћају и враћају; и ја желим, чедо моје, да се и ти сјединиш са њом, како би био у стању не мислити зло, ни оно које постоји ни оно које не постоји, и тако заувек остати не саблажњујући се нити о мене нити о друге“.

Добивши ово писмо од светог старца, ја га, млад и незрео у својих седамнаест година, нисам могао добро ни разумети; само га преписах, као и сва остала која сам добијао од њега. Прође шеснаест година а ја опхрван многим недаћама и искушењима заборавих не само на ово писмо него и на све друге светитељеве богонадахнуте списе. Но једнога дана, благодарећи молитвама светог оца мог, мене посети доброта Божја и ја се несметано вратих у наш Студитски манастир, пошто несташе свих непријатеља наших. Тамо се предадох својој омиљеној осами, покајању, сузама, умилењу. И у почетку друге седмице Великог Поста мене снађе екстаза и измени ме свега десница Вишњег, и ја имађах узвишено виђење. Екстаза измени сва моја чула, сву моју природу, све састојке и унутрашња збивања тела мога; и ја сав постадох – сведок ми је Христос Истина – као без тела, јер ово које ношах на себи изгледаше ми лако и као духовно-ωσπνευματικόν. И ја не осећах ни глад, ни жеђ, ни замор, ни

несаницу, услед слободе и лакоће које настадоше у мени, у неисказаној тишини свих моћи душе моје и свих мисли ума мога и у неизразивој стишаности срца мога. Јер љубав Божја, изливена у моју душу, узнесе на небо сва осећања душе моје, и ја бејах у некој тихој светлости као неко бестелесно биће; неизмерна милина и неизрецива радост испуњаваху читавих седам дана моју душу, коју не узнемираваше више никаква страст, никаква помисао .никаква телесна потреба; у исто време свако осећање овога света беше од мене одбегло или отстрањено или ишчезло у небиће. У том блаженом стању ја се с преслатким умилењем почех сећати љубави мога блаженог и светог оца Симеона који ме је просветио и на пут живота извео. И ја имађах осећање као да ме неко тајно потсећа на ствари које сам потпуно био заборавио: на побожност овог блаженог оца, на његово беспримерно упражњавање врлина, на његово вечито умилење, на његове свакодневне сузе, на његову смиреност, благост, љубав нелицемерну, молитву чисту и непрекидну; на његово уздржање, пост, свуноћно бдење, трпељивост у искушењима, захваљивање у свима напастима; на његову милостињу, жалостивост, дуготрпељивост, благост, доброту и искреност; на његову непоколебљиву храброст,

упорно стајање за правду и истину, несвадљивост, трезвеност, целомудреност, кротост, праведност, православност; на његово братољубље, спокојство, чистоту срца, просвећеност ума, милу приступачност, блистање и свечистоту душе, од чега му је и лице сијало као сунце; како он беше питом, тих, стрпљив у невољама, несреброљубив, неразметљив, несуетан, незлобив, смиран, убогољубив, нежан према духовној деци својој, незлопамтљив, весео, умиљат, добротољубив, врлинољубив. Свему томе треба додати и оно што је још савршеније и узвишеније од тога: мудрост речи његове, познавање неисказаних тајни Божјих, узвишеност богословља његова, дубину смиреноумља његова, потресна виђења његова попут светог апостола Павла, тајанствена откривења, созерцавање безграничне светлости божанске, херувимско држање његово за време свете литургије када је он јасно посматрао где Дух Свети силази да освети њега и Дарове, претсказивања његова, пророчанства његова, прозорљивост његову; и још: његове поуке, његове катихезе уједно практичне и теориске, његове списе, његова тумачења Светога Писма, његове говоре етичке и поучне, његова писма, његове апологетске говоре, његове Божанствене химне.

Неискусан у стварима овакве чудесне делатности Светога Духа, ја нисам знао откуда ми долази све ово, и ко ме то потсећа и учи, док ми благодат Божја не рече: „То је дејствовање Духа Светога који је сишао и теши те, по речи Христа Бога Његовим апостолима и преко њих свима вернима: Утешитељ Дух Свети, кога ће вам Отац послати у име моје. Он ће вас научити свему и напоменуће вам све што вам рекох (Јн. 14, 26). – Док се ово са мном збивало, ја сам осећао, Бог ми је сведок, како ме нешто изнутра приморава, гони и потстиче да опишем славно врлинско живљење мога духовног оца, и да у његову част саставим химне достојне велике светости његове. Међутим ја сам то дуго одлагао, пошто се нисам тиме бавио раније, а и нисам имао потребну спремину за то, јер сам се у четрнаестој години својој био одрекао света и напустио своје школовање. Али, ја ни дању ни ноћу не имађах мира од Духа који ме је изнутра распаљивао и силно ме потстицао и гонио на овај потхват. Најзад, пошто нисам више могао да се одупирем овом силном наваљивању, ја као покушај и пробу саставих најпре химне канона – ὕμνους κανόνων (=песме канона) светом оцу нашем Теодору Студиту Исповеднику. Тада нека неисказана милина испуни ми душу, и ја саставих погребно слово блаженом оцу нашем

великом Симеону, химне и похвале. При састављању тога моја рука није стизала да стави на хартију све мисли које су јој обилно биле диктиране из ума мог. Пошто ове саставе дотерах како сам најбоље знао и умео, ја их дадох на преглед и оцену једном човеку врло ученом и у духовној и у световним наукама. Прочитавши их он ми рече да ови састави нису недостојни старих химнописаца. Онда ја одох на гроб мог блаженог духовног оца Симеона и тамо, у присуству других побожних људи, опевах величину његове светости, прочитах посмртни говор, и одадох му према својим моћима поштовање у свештеним песмама. Пошто то обавих са много љубави и вере, ја једне ноћи имадох овакво виђење. Учини ми се да ме неко зовну и рече ми: Брате, зове те твој духовни отац, хајде за мном. – И ја са радошћу и журно пођох за њим јер откако је мој свети духовни отац отишао ка Господу, ја још не бих удостојен видети га. И тако идући ми дођосмо до једне величанствене и сјајне царске палате; мој водич отвори капију и рече ми да ућем. Унутра, у једној пресјајној одаји на високом и раскошном дивану сећаше мој свети духовни отац, и као неки преславни цар одмараше се. Лице му је блистало, и он као да се осмехивао гледајући ме. И даде ми руком знак да му

приђем. Ја сав радостан притрчах му, начиних прописно метаније пред њим, и он ме загрли и пољуби у уста, и рече ми веселим и слатким гласом: „Ти си ми радост причинио, чедо моје мило и многожељено“. Онда узе моју десну руку, метну је под десно стегно своје, а у другој руци држаше неку исписану хартију и показујући ми је рече ми: „Зашто си заборавио Апостола који каже: Ово предај верним људима, који ће бити кадри и друге научити“ (2. Тм. 2, 2). – При овим речима ја се пробудих, иако сам ово виђење имао на јави а не у сну, и ја нађох себе у таквој радости и милини душевној и блаженству, да сам пожелео скинути са себе своје тело и наге душе отићи тамо где је обиталиште мог светог оца међу свима отпамтивека светитељима у нематеријалном блаженству.

Ово своје виђење ја испричах једном веома мудром духовном старцу, врло искусном у божанским и човечанским стварима, и он ми га овако протумачи. Светитељеве речи: „Ти си ми радост причинио, чедо моје мило и многожељено“, показују његово признање теби за химне и похвалне речи које си му саставио; и још показују да светитељи, живећи у Богу, и после смрти са радошћу примају и потпуно одобравају химне и похвалне речи у спомен њихов. Пољубац који ти је дао означава

присност и пријатељство светитеља према онима који пишу у њихову част, и благодат коју им они дају због тога. Метањем пак десне руке твоје под десно стегно своје, светитељ је циљао на заклетву којом је Аврам заклео најстаријег слугу свог да испуни његову вољу, када му је рекао: Метни руку своју под стегно моје и закуни ми се Богом неба и земље (ср. 1. Мојс. 24, 2-4). Тако и тебе, духовно чедо своје, светитељ заклиње да његове списе, написане уз помоћ Светога Духа, ти препишеш и предаш верним људима на корист свима који их буду читали. То је он хтео да ти каже потсећајући те на речи светог апостола Павла.

Добивши овакво бојашњење мога виђења, ја се сетих писма које ми светитељ некада беше упутио сетих се и његових богонадахнутих списа. И као што ми беше прорекао тада, тако се све и зби у своје време. Јер сви његови списи опет дођоше у моје руке; а били су тринаест година код једног човека, који умало што их није продао. Поставши на тај начин наследник богатства светитељевих дарова, дарованих му од Бога Духом Светим, ја све списе преписивах и шиљах на разне стране на добро и корист душама људским. И надам се да ћу за то примити награду од Бога, молитвама блаженога и светог оца мога.

А сада да кажемо што и о чудесима која светитељ учини после своје смрти, и непрекидно их чини. Један јеромонах би примљен од братије у братство манастира свете Марине, основаног светим Оцем нашим Симеоном. И он стаде са осталом братијом учествовати у богослужењима и служити свету литургију. У олтару цркве у једном углу висијаше икона светог Симеона. Једнога дана при погледу на ову икону помисли неверјахватише овог јеромонаха и он поче сумњати у светост божанственог оца нашег Симеона, и говораше у себи: Откуда овај, и каквим је то знацима и чудесима посведочио своју светост, да бих га ја могао познати као свеца и признати за свеца? Где су докази за то, као што их у Цркви има за све свеце из старине? – Решетан таквом сумњом и неверицом, он једнога дана после јутрења остаде сам у цркви, и на своју несрећу стаде исмевати светитеља. И ђаво му толико помрачи ум да он бестидник приђе икони светитељевој, пружи руку према њој и безочно са охолошћу и презиром рече: „Овога никада ја нећу признати за свеца и славити га, нити му се уопште молити као свецу“. Но тек што лакомисленик изговори ове речи, он осети како му се десна рука коју беше пружио према икони осуши, и тако у том положају остаде укочена, и он је не могаше ни

савити ни спустити. У том га спопадоше страховити болови, те он и против своје воље стаде јаукати и викати. На његову вику дотрчаше монаси, и он им запомажући објасни како га снађе ова казна Божја. Братија се сажалише на њега и обратише се молитвом Богу и божанственом оцу Симеону да несрећника ослободе ове страшне казне. Ради тога узеше зејтина из кандила што гораше пред светитељвом иконом, помазаше сасушену руку и једва умилоставише Бога и светитеља, те рука би ослобођена од невидљивих окова гњева Божја.

Нешто слично догоди се и о самом празнику светог оца Симеона. Поред осталог света, на празник у манастир дође и чвувени певач из царског манастира Космидије монах Игњатије. У току бденија када Игњатије дивно певаше једну песму састављену у част светитељеву, и певајући погледаше на светитељеву икону, њему у то време Сатана убади у душу помисли неверја односно блаженог оца. А светитељ желећи да му излечи душу од тих рђавих помисли, учини те његово лице на икони плану као пожар и икона се стаде сама клатити десно и лево. Када Игњатије то виде, њему се одједном пресече глас, и он умуче, неспособан да реч проговори. Но када се мало прибра, упитан од осталих

певача шта му би, он им покајнички и са великом скрушеношћу отворено исприча и своје помисли неверја односно светитеља и о чуду које виде на његовој икони.

Два побожна човека, Јован и Филотеј, договорише се, па се заједно одрекоше света, заједно замонашише и добровољно ступише у подвижничке борбе. Помоћу Божјом они у близини Цариграда на обали морској подигоше диван и величанствен манастир. Јован, слабијег телесног здравља, узе на себе економију манастирску, а Филотеј сагради себи одвојену келију да се у њој ода молитвеном тиховању и тешким затвореничким подвизима. Али пре но што би се затворио у својој келији, он крену да се поклони светињама по Цариграду, и да посети духовне људе ради саветовања са њима о својој намери. Тако он посети и чувени манастир Студитски, нарочито да иште савета од Никите Стифата, ученика светог оца нашег Симеона Богослова. У разговору са Филотејем, Никита му исприча живот светог Симеона, његове подвиге, његова страдања, његове дарове од Бога, и много му каза и о богонадахнутим књигама које он написа и остави на назиданье Цркве Христове. Слушајући ово, у души Филотејевој се разгоре љубав према светом Симеону, и Филотеј затражи и доби једну од

његових књига. Сав радостан, Филотеје оде да се затвори у својој келији. Али пре но што уђе у свој добровољни затвор, он се стаде топло молити Богу, да му да трпљења, снаге и разума да чврсто поднесе невоље и тегобе затвореништва. Једне ноћи он чу куцање на врата, и кад их отвори он угледа пред собом старца дивног ангелског лика, који је зрачио обилном благодаћу Божјом. На Филотејево питање, ко је и шта тражи, старац одговори гласом слатким као мед: „Ја сам Симеон који обитава у манастиру свете Марине, и дошао сам овде да останем са тобом“. А кад га Филотеј упита што му је хаљина подерана, светитељ одговори: „Рђави људи то учинише без икаквог разлога“. И онда настави говорити Филотеју: „А што се ти, драги Филотеје, толико бринеш за себе? Ево о чему треба да се бринеш и мучиш, знај добро ово: ко жели да ступи у општење са узвишеним тајнама треба да се одрече од многог једења и пијења, и да увече пије само три чаше. А пошто се причести, да чини то исто задовољавајући се умереном трпезом“. – Шта је светитељ хтео тиме да каже Филотеју? Ево шта: Када ступаш у борбе подвижништва и молитвеног самовања и тиховања – ἀσκήσεως καὶ ησυχίας, треба да очишћујеш себе уздржањем и сузама и молитвом, да би сваког дана био готов

примити Тајне Христове. Примањем пак Тајни, ти ћеш и побожно тиховати и молити се без расејаности, и твој ум биће просвећен πεφωτισμένον (=обасјан, озарен, просветљен) богатим заједничарењем Духа Светога и созерцавањем сакривених тајни Божјих, према писаноме: Дух испитује све, и дубине Божје (1. Кор. 2, 10). – Говорећи тако Филотеју, светитељ му додирну руком стомак као желећи да му га смањи. Затим, опраштајући се с Филотејем он му рече: „Ако хоћеш, доћи к нама, и ми ћемо опет видети и загрлити нашег драгог Филотеја“. – При овим речима светитељ несташе из очију Филотејевих, и Филотеј, дошавши к себи, осети како му је сва душа испуњена радошћу; и од тада њему уздржање постаде природно, и он вођаше свој затворенички живот строго и у драговољној оскудици. И да би изразио своју захвалност светитељу за овакву помоћ, он оде на светитељев гроб, паде ничице на земљу и одаде му молитвено поштовање као што доликује светитељу. Тамо доби и икону светитељеву, и преписа службу његову, те и он сваке године празноваше његов празник.

Никита Ститат, прави ученик светог оца нашег Симеона Богослова, једном за време свете Четрдесетнице, док је водио уобичајене свештене борбе, би по промислу Божјем

спопаднут демоном блуда. И он беше у недоумици, откуда да га то снађе у време свештеног војевања, сваковрсног уздржања и добровољног самомучења. И марљиво истраживаше откуда су се и услед чега увукле у њега ове прљаве и нечисте помисли, у време када му се тело беше сасушило од подвига поста, и скоро потпуно умртвило од прекомерног уздржања и бдења. Не налазећи објашњење, он се веома ожалости, клону духом, утолико више што није знао шта да ради да би се излечио од овога зла. Сав утучен, он стаје на молитву и топло се моли Богу и светитељу. И тако призивајући и молећи Бога и светитеља, он се једнога дана, после свог мршаваог оброка, опружи тужан у својој подвижничкој јами, јер је имао и подземно обиталиште под једним сводом. И таман да заспи, али још отворених очију и будан, он јасно види светитеља где долази к њему, седе поред његове постеље, затим га ухвати за мантију зовнувши га по имену и рече му: „Ти не знаш, чедо моје, откуда су се и услед чега увукле у тебе те сладострасне помисли?“ – Видећи и слушајући светитеља изненада ученик се прибра и са страхом одговори: „Трудио сам се, свече Божји, на све могуће начине да пронађем узрок ове моје муке, али још нисам успео“. Светитељ му на то рече: „Ево мене, ја сам

и дошао да ти то откријем. Обрати дакле пажњу на моје речи: знај, чедо моје, да ти је то дошло од гордости твоје и од уображене самодовољности разума твог. Смири мисао своју мерећи себе и све своје заповестима Христовим, и искушење ће брзо побећи од тебе“. – Рекавши то светитељ ишчезе. А Никита дошавши к себи, скочи и потрча за светитељем, и упита свог прислужитеља: „Јеси ли видео да је овуда изашао свети Симеон?“ – После тога Никита брижљиво испита свој ум – то λογισμενον (= разум, мисао, расудак), и пронађе, као што му светитељ беше рекао, очигледан узрок ове своје невоље која га неочекивано снађе за време светог Поста. И он смири мисао своју -то φρόνημα (=разум, ум дух), не мерећи више постигнућа своја ничим другим до страдањима Христовим и ружењима која је Он поднео; и одмах би ослобођен својих искушења и својих тешкоћа; и утеха Светога Духа дође му кроз сузе и умилење. На свему томе он силно благодараше свом светом духовном оцу Симеону, и његова вера и љубав према њему још више порасташе. Бог желећи да покаже колико је пријатно Њему и Његовом слози Симеону, и колико ће бити корисно по верне, да се богонадахнути списи светог Симеона Богослова препишу, показа то виђењем које приреди Никитином ученику

Јовану, као што то некада беше урадио са учеником светог Златоуста Проклом. Пошто Никита би потстакнут од светог Симеона преко једног откривења да преписује његове богонадахнуте списе, он се свим жаром душе своје одаде томе послу. А ученик Никитин Јован имаде у сну овакво виђење: учини се Јовану као да по обичају свом улази у келију свога учитеља Никите, да од њега потражи и чује коју реч корисну по душу своју. Када се приближи вратима одаје у којој је Никита у тишини радио, он угледа свога учитеља где седи и врло марљиво преписује богонадахнуте списе светог оца нашег Симеона, а преко пута њега види самог божанственог богослова светог Симеона који такође седи, леву руку ослонио на свој штап а десну пружио према Никити и прстом као да му показује речи у свом рукопису; притом му од срца говори и објашњава дубине узвишених созерцања и свештеног богословља, које је он, попут древних богослова, оставио у наслеђе Цркви Христовој као извор који непрекидно точи из себе исцељење душама. Видевши то, Јован распознаде светитеља, иако га никада није био видео за живота његова на земљи; но засењен ангелоликим изгледом светитељевим, и обузет страхом, он се не усуди ући унутра. Затим после мало времена светитељ изађе и

мирним кораком крену путем који је водио навише; утом Јован изненада чу где га светитељ зовну по имену и рече му: „Јоване, реци моме Никити: пожури, чедо моје, да завршиш са преписивањем мојих дела, па ће ти се потпуно остварити и испунити оно што желиш“.

Тако Бог прославља оне који Њега славе, и чини да им Црква Његова указује велико молитвено поштовање. Стога свака слава, част и поклоњењу Богу нашем: Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и кроза све векове. Амин.

* * *

Свом душом, свим срцем, свом снагом, свим умом – сав у Богу, свети Симеон сваку мисао своју, свако осећање своје изводи и своди на Бога. Зато је сав живот његов – благовест о Богу, и свака мисао, и свако сећање, и свака реч. Стога је и удостојен назива Богослов: он трећи у Цркви Христовој, после двојице светих Богослова: Јована и Григорија. Његово Еванђеље? – Увек исто, увек чудесно и увек чудотворно Христово Еванђеље, које се непрестано пише Духом Светим кроз свете Божје људе, и писаће се све до скончанија света, према пророштву првог светог Богослова[17]; и са изузетном божанском силом се пише и кроз светог Симеона Новог Богослова. По

откривењима и по виђењима која је имао од Бога, он стоји међу првима иза светог, и по свему ненадмашног, апостола Павла Боговидца и христољубљеног Јована Тајновидца. У своме христочежњивом живљењу, у своме свесрдном доживљавању еванђелских благовести и блаженстава Христових, он је сав серафимски огњен и полетан, херувимски видовит и будан. Ако ико, он је благодатном светошћу својом прозрео до дна тајну овог видљивог света, и савладао тежу и тежину његову, и сву материју његову. Он херувимски видовито гледа и сагледа како пролази обличје овога света: не остаје ни камен на камену, ни атом на атому, и рађа се ново небо и нова земља где правда живи и где Христов човек царује и влада. Благодатним подвизима његова се мисао преображава у богомисао, његово осећање у богоосећање, његов живот у богоживот: на наше очи његова се душа разраста у све бесконачности и бескрајности божанске, и његова мудрост извија у богомудрост.

Доживљујући веома снажно Спаситељеве благовести, свети Симеон доживљује своје спасење на најдубљи и најшири начин: доживљује га и као очишћење, и као облагодаћење, и као преображење, и као освећење, и као просветљење, и као

охристовљење, и као обожење, и као отројичење. У самој ствари, спасење све то и јесте; сваки који се спасава доживљује све то по мери свога труда, своје вере, своје љубави, своје молитве, свога поста, своје смирености, своје кротости, свога уздржања, свога трпљења, и осталих еванђелских врлина; а свети Симеон доживљује то у највећој могућој мери, јер је и труд његов изузетно велики, и вера његова, и љубав, и молитва, и пост, и смирење, и све остале свете врлине. Шта је спасење? Спасење је сједињење са Спаситељем помоћу светих тајни и светих врлина. Да, спасење и није друго до доживљавање Спаситеља помоћу светих тајни и светих врлина. Доживљавајући Бога и Спаситеља Христа као своје спасење, човек се испуњује божанским силама Његовим и, тако постаје „Бог по благодати“. Господ Христос је Бог по природи, а хришћанин постаје „Бог по благодати“. То је стожерна истина целокупног еванђелског учења светог оца нашег Симеона Богослова: а то уствари основна истина целокупног богочовечанског домостроја спасења Христовог. Ради тога је Господ и Бог наш Исус Христос и постао човек. То је не само истина него свеистина Еванђеља Христова, свеистина која у Цркви Христовој стално живи, бесмртује, чудотвори и вечнује од светих Апостола преко

светих Отаца, и све тако до Страшнога суда, и преко Страшнога суда у све бесконачне векове. А тиме је осигурано бескрајно и безгранично усавршавање људског бића, његово рашћење „растом Божјим“, његово развиће „у човека савршена, у меру раста висине Христове“^[18], и у овом и у оном свету, јер бива Богом, у Богу, по Богу, који је сав безграничан и бесконачан и бескрајан.

Ми ћемо овде изнети извештај број богомудрих мисли из учења овог пресветог Богослова, које могу много користити гладнима и жеднима Христове истине, увек божанске, увек вечне, увек свепреображујуће и свеобожујуће, увек свепобедне и свебесмртне. Поред тога, све његове мисли миришу на бесмртност и вечност, и уколико се човек ревносније уживљује у њих, оне све јаче и јаче миришу, и душа се испуњује милином која надлеће херувимске радости ... Господ Христос се, вели свети Симеон, назива Спаситељем зато што пружа спасење свима с којима се сједини. А спасење је ослобођење од свих зала и вечно обретење свих блага у Њему, које дарује место смрти живот, место таме светлост, место робовања страстима и срамним делима савршену слободу свима који су се сјединили са Христом, Спаситељем свих. И они онда стичу сваку неодузимљиву радост, свако

веселе и свако радовање. Ту радост неће познати, ни схватити, ни угледати нико од оних који се нису истински и свесрдно прилепили уз Христа и сарастворили се с Њим у неисказаном сједињењу – ἀνακραθέντων τε αὐτῷ ἐν ἑνώσι ἁρρήτω).[19]

Бог хоће да од нас људи начини богове. Бог то тако силно жели, да је Он ради тога једино сишао на земљу и оваплотио се. Стога ако само усхтеднемо, ништа нас неће моћи спречити у томе, – само прибегнимо к Њему с ватреним покајањем. Довољна је само наша добра воља да нас узведе на такву висину. Јер где има добре воље, ту већ нема никакве сметње[20].

Који је циљ оваплоћења Бога Логоса? Овај: да нас учини заједничарима онога што је Његово, пошто Он прво постаде заједничар онога што је наше. Син Божји зато постаде Син Човечији, да нас људе начини синовима Божјим, уздижући род наш по благодати у оно што је Он сам по природи, рађајући нас одозго Духом Светим и одмах нас уводећи у Царство небеско, или боље рећи, дарујући нам да имамо ово небеско царство унутра у нама (ср. Лк. 17. 21)[21].

Бог поставши човек сједини се с људима, и узевши удела у човечанству даде свима који верују у Њега и показују веру од дела да узму удела (μετοουσίας) у Његовом Божанству. Јер

спашће се само они који узму удела у Његовом Божанству, као што Он, Творац свега, узео удела у нашој природи[22]. Ради тога је сав богочовечански домострој спасења, ради тога је силазак Сина Божјег на земљу: да нас учини заједничарима и наследницима свога Божанства и свога Царства помоћу вере у Њега и држања заповести Његових[23]. – Који строго држе заповести Божје удостојиће се видети Бога, по мери труда свога који чине у томе, и постаће богови по благодати – θεοί κατὰ χάριν, и синови Божји, у Христу Исусу Господу нашем[24]. – Благодат Христова даје се за веру у Њега, у њој је спасење. Стога се нико друкче не може спасти него на овај начин: да прими божанску благодат и да се њоме обожи, тојест да постане Бог по благодати.[25].

По мери очишћења срца добија се божанска благодат; и обратно, по мери благодати бива и очишћење срца; а када се то заврши, онда човек скроз наскроз постаје бог по благодати τότε ὁ ἄνθρωπος γίνεται ὁλως δι' ὁλου θεός κατὰ χάριν.[26] Благодат Све Духа чува се, држи се вршењем заповести Божјих, а испуњавање заповести поставља се као темељ за добијање благодати Божје, те нити је могуће да благодат Светога Духа остане у нама без вршења заповести, нити је вршење заповести Божјих

корисно без благодати Божје.[27]

Ако хоћеш да знаш шта је својствено Божанској природи, тојест какав је Бог, шта је око Бога, шта је из Бога и шта у Богу, онда чуј: Бог је светлост, светлост безгранична, несхватљива; и што је у Богу јесте светлост, сједињавано јединством природе и нераздељиво дељиво по Лицима. Отац је светлост, Син светлост, Дух Свети светлост, – три Лица су једна светлост, проста, несложена, безвремена, савечна, равночесна и равнославна. Тако исто и све оно што је од Бога јесте светлост, јер нам се дарује од светлости; наиме: живот је светлост, бесмртност – светлост: љубав, мир, истина, врата царства небеског, само царство небеско јесте светлост; рај, милина рајска, земља кротких, венци живота, саме ризе Светих – јесте светлост; Христос Исус, Спаситељ и Цар свега – јесте светлост; хлеб пречистог тела његовог – светлост; Чаша пречасне крви Његове – светлост; васкрсење Његово – светлост; лице Његово – светлост; рука, прст, уста, очи Његове – светлост; глас Његов – светлост, пошто произлази из светлости; благодат Свесветога Духа – светлост; Утешитељ – светлост; бисер, зрно горушично, виноград истинити, квасац, нада, вера – јесте светлост. Ово и све друго што чујеш од Пророка и апостола о неизрецивом и

надсуштаственом Божанству, јесте суштаствено један Беспочетни Почетак, у јединству Тројичне светлости слављен. Јер један је Бог у Оцу, Сину и Светоме Духу; Он је светлост неприступна и превечна, која има многа имена и назива се на горе набројане начине, и на још многе друге, и не само назива се него и производи то у нама, као што нас томе научише они који то искуством сазнадоше и утврдише. Поред споменутих, да ти набројим и друге светлости Божје: доброта Његова јесте светлост, милост – светлост, жалостивост – светлост, целив Његов – светлост, благост Његова – светлост, жезал Његов и утеха – светлост. Много шта од овога говори се и о нама, али о нама се то говори као о људима а о Њему као о Богу. Ево примера за то: Бог се назива Оцем, и људи се називају оцима; Христос се назива Сином Божјим, и ми се називамо синовима људским; Дух Свети назива се Духом Божјим, и наше душе називају се духовима; Бог је живот, и ми имамо живот; Бог је љубав, љубав имају међу собом и многи грешници. Шта дакле? за љубав људску можеш ли рећи да је Бог? Настрану са таквом хулом! И мир који ми имамо међу собом када се не грдимо и не свађамо због нечега, можеш ли назвати миром који превазилази ум? Не. Речи људске су пролазне и празне, а реч Божја је жива, постојана и

делатна. Исто тако и истина Божја је изнад ума и речи људске, Бог неизменљиви, вечни и живи. Најзад, ни вода коју ми имамо није као она вода жива, нити хлеб овај који обично једемо није као онај хлеб живота. Него, као што рекосмо, све је оно светлост, и Бог је једна светлост, и ко узима удела у тој светлости самим тим узима удела и у свима оним добрима која споменусмо: постаје кротак и смирен и готов на свако добро, јер и та добра заједно са другима јесу светлост, и ко има светлост, тај заједно са светлошћу има и та добра. Тада Бог потстиче на свако добро душу у којој обитава, и Он постаје за њу свако добро; и таква душа у којој обитава Бог, не оскудева ни у каквом добру, него се испуњује и изобиљује свагда у свима оним неисказаним добрима Божјим, веселећи се заједно и боравећи заједно са Небеским Силама.[28]

Где је дубоко смирење, тамо је и изобиље суза; а где тога има, тамо је и долазак Светога Духа; када пак дође благодат обожаваног Духа, тада у ономе у коме Он дела настаје свака чистота и светост, и он види Бога и Бог погледа на њега. Јер Господ каже: На кога ћу погледати? на онога ко је кротак и смирен и дрхће од мојих речи (Ис. 66, 2).[29]

Човек може победити страсти, али их не може потпуно искоренити. Он је добио власт не

чинити зло, али не и не помишљати на њега. Побожност пак јесте не само чинити добро, него и не помишљати на зло. Стога ко помишља на зло, не може стећи чисто срце, јер се оно прља од нечистих помисли, као што се огледало прља од прашине. Чисто срце имати значи не само не бити узнемираван никаквом страшћу него и не помишљати ништа рђаво, и имати у себи једино сећање на Бога са незауостављивом љубављу. Јер око душе, ум, када ништа не смета његовом созерцању, у чистој светлости чисто види Бога.[30]

Мила моја браћо, велико је и неизмерно снисхођење и човекољубље Божје према људима. Дивећи се неисказаној доброти Божјој и дрхтећи зборим: потресно је чудотворна сила заповести Божјих, и у како чудесно расположење уводи оне који их извршују и држе! И ја почех једном испуњавати заповести Божје, када нешто мадо бејох кренуо из дубине грехова и малкице се ослободио таме што ме је покривала. Но често притешњиван рђавим навикама својим, ја сам се бојао за себе, али су ме љубав и жудња за добром много чешће упућивали ка добру. У почетку све што сам радио било је само удаљавање од зла, али то ме затим баш и стаде потстицати да чиним добро. У то време велику ми је муку задавала рђава навика сластољубља,

која се уништава читањем Светога Писма и навикавањем на добро. Јер као што изјутра када се рађа сунце мрак постепено отступа и ишчежава, тако и када врлина засија, одгони се грех као тама, и најзад се потпуно уништава. Тада ми постајемо добри и добродетељни у свему, као што смо раније били зли и рђави. Тако, помоћу малог трпљења и мајушне добре воље, или боље – помоћу Бога живог, ми прерађујемо себе и обнављамо, пошто се очистимо душом и телом и умом. Услед тога ми постајемо оно што раније нисмо знали због наше помрачености страстима, и још добијамо оно чега нисмо достојни. Од тога добих нешто и ја непотребни и ништавнији од свију. Јер добро је да са великом благодарношћу објавим добротинства која примих од човекољубивог Бога благодаћу Искупитеља нашег Исуса Христа. Ја добих благодат на благодат, и добротинство на добротинство, и огањ на огањ, и пламен на пламен. Моме узлажењу и напредовању бише дати и друга узлажења и напредовања, и на крају узлажења – светлост; тој светлости – друга светлост пресветла; и усред те светлости засија блиставо Сунце, из кога се појави зрак који испуни све и сва. Умом схватити то, беше немисливо. Ја у то време само проливах преслатке сузе дивећи се неисказаноме. Тада

Божанствени, Први Ум стаде беседити са мојим сопственим умом и овако га поучавати:
Схваташ ли у какво те је чудесно стање увело моје човекољубље и сила због вере твоје, и малог трпљења твог које сведочи о љубави твојој? Гле, ти, подложен смрти, постаде бесмртан; ти, овладан трулежношћу, постаде нетрулежан. Гле, живећи у свету, ти боравиш са мношвом. Гле, носећи тело, ти ниси тлачен од телесних сласти. Ти си мали по телу, али умом (νοερός) гледаш све. На то ја са страхом и радошћу у исто време одговорих: Ко сам, Господе, ја грешни и нечисти те си погледао на ме и спустио се до разговора са мношвом? И Ти, пречисти, невидљиви и неприступни за све, како се мени показујеш приступачан и слadak и прелеп у благодати и слави која Те обасјава?
Што чух би ми речено на тајанствен начин, и ја одговорих некако необично. Надприродност созерцања испуни ме дивљењем, али страховитост његова као да ме разлучи од тела. Неисказана красота Јавившег се рани ми срце и уведе ме у љубав безграничну; а љубав ми не даваше да се више обазирем на оно што је доле, него се ја радовах као да сам се потпуно отргао из окова тела, па ипак сам цео целцит човек. Давано ми је уверење да су ми опроштени сви греси, па ипак ја видим себе како сам грешнији

од сваког човека. Нисам могао не веровати Ономе који ми говораше, па ипак сам се бојао да верујем, да не бих пао у охолост. Често узлазим на висину созерцања без моје воље, па ипак силазим са ње по својој вољи, да не бих заборавио меру човечјости, и да бих сигурније сачувао смиреност. Ја знам много чега што врло многи не знају, па ипак сам неукији од свију. Радујем се што ми је Христос, у кога сам поверовао подарио царство вечно и непокрлебљиво, па ипак, као недостојан тих блага, ја плачем, и нећу никада престати да плачем. Не смем да отворим уста да иштем опроштај грехова мојих, па ипак, потстицан љубављу, ја добијам смелости и молим Бога за другу браћу и – по безумљу говорим – бивам услышен. Са смелошћу стојим пред Богом и молим се као син, а у срцу кружи осећање као да сам туђ и несмео. Чујем: „Добро, слуго добри и верни! У малом био си ми веран, над многим ћу те поставити; ући у радост господара свога“, [31] а осећам се ваистину тако као да нисам сачувао ниједан талант од свих оних дарова који су ми дати. Изгледа ми да сам достигао крајњу висину врлина, и у исто време осећам да оборен лежим у понору грехова мојих и тонем у очајање. И када по самоосећању бивам нижи од свих, тада се уздижем изнад

небеса и љубављу се опет сједињујем са Исусом Христом, Богом нашим, у кога се надам да ћу, када са себе скинем ово земљано и тешко тело, стати ближе Њему, и просвећен Њиме познати јасније вечну радост и ликовање тамошње љубави.

Ово написах, браћо моја, не да стекнем славу од људи – не дао Бог! – него да бисте увидели и познали неизмерно човекољубље Божје и како је веома лако бремене заповести Спаситеља нашег Бога, а како је опет огромно и несравњиво веће уздарје благодати Његове. Ово написах још и зато да бисте познали висину смирености и знак савршене љубави. А написах и зато, да бисте познали дело снисходљивости Божје и дар божанске благодати Његове, тојест ону размену коју Он учини са нама људима узевши човечанство и давши нам за то Божанство – λαβὼν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἀντιδοὺς τὴν θεότητα; и да бисте познали потресан начин обновљења нас земљаних бића, и како живе они који верују у распетого Христа, тојест они који се угледаше на Његову послушност и смиреност, и решише да крену од најгорег на најбољем, од греха ка врлини, од земног ка небеском, од телесног ка духовном, од људског ка божанском; и још да бисте увидели како се измењују они који остављају све из љубави према Богу који нас

љуби, па ипак се не лишавају ничега ни од садашњег ни од будућег, тојест како помрачени чудесно улазе у светлост, приближавајући се Великој Светлости, и како се они сједињују са горњим и постављају за богове над доњим, као што се то десило у давнини са Мојсијем, и како они налазећи се усред свију ни најмање не прљају себе од општења са њима, и чинећи добро ближњима не трпе никакав губитак у добру, него указујући милост другима сами добијају више него што дају, и како се они смиравају по мери узвишавања, и како се узвишавају по мери смиравања; из смирености лишавају себе свега неопходног за живот, па ипак не оскудевају ни у чему, будући храњени вечним животом свете љубави.[32]

Говорећи о невољама и искушењима што су га сналазили и од видљивих и од невидљивих непријатеља његовог спасења, и о борби његовој са њима, свети Симеон Нови Богослав описује милост и помоћ које је добио од сусрета са Господом Христом. И вели: Једнога дана Ти ме срете на путу, и тада по први пут Ти блесну у слабе очи моје пречистим сјајем божанског лица Свог, и ја тог часа изгубих и ону малу светлост, коју сам, како ми се чинило, имао, не могавши Те познати. И како сам могао видети Тебе и познати ко си, када ја ни сам сјај лица Твога

нисам могао гледати и схватити? – Од тада Ти си, Најнисходљивији, благоволео често долазити к мени у време када сам ја стајао крај извора; и Ти си главу моју погружавао у воду, и давао ми да чистије видим светлост лица Твога, па си одмах одлетао постајући невидљив, и не дајући ми да схватим ко си Ти што ово чиниш, откуда долазиш и куда одлазиш; а то ево ни до сада не дајеш ми да схватим. И на такав начин долазећи к мени и одлазећи доста дуго време, Ти си ми се мало помало јављао све јасније, и омивао ме водама Својим, све више и више, и даривао ми да видим светлост све чистије и чистије и све обилније и обилније. Радећи то за мене дуго време, Ти ме најзад удостоји да видим страшну тајну. Једном када Ти дође и перијаше ме и омиваше ме, како ми се чинило, водама, и много пута ме погружаваше у њих, ја видех муње које ме облиставаху, и зраке лица Твога који се мешаху са водама, и гледајући себе омивена пресветлим и блиставим водама ја постадох вансебан – ἑκστατικός. Како то би и откуда, и ко беше давалац тога, не знам, – само, омиван ја се радовах, растући у вери, окриљујући се надом и узлећући до неба ... Провевши тако благодаћу Твојом дуго време, ја опет видех другу страшну тајну. Ја видех: Ти ме узе, узиће на небеса, и мене узнесе са Собом, –

само не знам да ли ме узнесе са телом или без тела, то знаш једино Ти који учини ово. И пошто проведох тамо доста времена дивећи се величини славе, ја постадох ван себе од неизмерне висине њене и уздрхтах сав. Али Ти ме опет остави самог на земљи, на којој стајаш пре. Дошавши к себи, ја наћох себе где плачем и чудим се осиромашењу своме. Затим, кратко време после тога како стадох доле, Ти изволе показати ми горе на небесима која се отворише лице Своје као сунце, без обличја и вида. Но и тада Ти ми не даде да познам ко си Ти ... Тако, Ти си се на такав начин опет јављао мени често, и опет не рекавши ништа скривао се, и ниси се више појављивао. А ја гледајући у водама, као што сам гледао и пре, муње и блистање лица Твог, који ме опет окружаваху и које ја никако нисам могао ухватити, често сам се сећао како Те једном видех горе, и мислећи у своме незнању да је то био други, ја сам опет са сузама тражио да Те видим. Када најзад, потиштен огромном жалошћу и тугом, ја потпуно заборавих и себе самог, и сав свет око себе, и све што је у свету, не држећи у уму ништа од свега видљивога, тада ми се опет јави Ти невидљиви, неопипљиви, неухватљиви. Ја сам тада осећао како Ти очишћујеш ум мој, отвараш више очи душе моје, и дајеш ми да

боље видим славу Твоју, и да сам Ти постајеш све већи и већи и блистањем се шириш све више и више, и мени је изгледало да се с удаљавањем таме Ти приближујеш све ближе и ближе, – као што то често доживљујемо и у материјалним стварима. Јер када месец сија и облаци јуре гоњени ветром, тада изгледа како и месец путује брже, иако уствари он не путује брже од свог уобичајеног тока. Тако је, о Господе, и мени изгледало да се Ти непокретни крећеш, да се Ти неизменљиви мењаш, да се Ти безоблични уобличујеш ... А када Ти потпуно очисти ум мој, Ти ми се јасно јави у светлости Духа; и док Те је ум мој гледао јасније и чистије, мени је изгледало као да Ти излазиш однекуда, и појављујеш се пресветао, и дајеш ми да видим црте безобличног обличја Твог. Тада Ти учини те ја изађох из овога света; мени изгледа, и из тела мог, јер ми Ти не даде да ово схватим тачно. Но Ти си сијао неизмерно и, како ми се чинило, јавио си се сав мени целом који сам добро видео. И када Те ја упитах: О Господе, ко си Ти? тада Ти први пут удостоји мене блудног да чујем и преслатки глас Твој, и тако си слатко и благо разговарао са мном, да ја постадох вансебан – ѓкотатикос, и чуђах се, и дрхтах, и помишљах у себи и говорих: каква је ово слава, и какво ово огромно блистање? и како се и због чега

удостојих ја таквих блага? – А Ти ми рече: Ја сам Бог који из љубави према Теби постадох човек. И пошто си Ме тражио од све душе своје, то ћеш од данас бити брат Мој, и пријатељ и сунаследник. – Слушајући ово ја сав уздрхтах, ишчиле сва снага моја, и умало што ми и душа не изађе. Прибравши се мало, ја одговорих: И ко сам ја, Господе, и какво сам добро учинио ја бедни и кукавни те ме удостојаваш толиких блага и чиниш ме саучесником и сунаследником славе Твоје? – И ја притом сматрах да је ова слава и радост изнад свакога ума. А Ти ми, Владико мој Христе, опет рече: Ја говорим с тобом као пријатељ с пријатељем преко Духа Светога, који заједно са мном говори теби. Ово ти даровах једино за добру вољу твоју и за веру твоју; и даћу ти још више од тога. Јер ти кога сам ја саздао нагим, шта друго сем добре воље[33] имаш као своје сопствено, или си икада имао, да бих ја то примио од тебе и у замену за то даровао ти ово? Уосталом, док се не разрешиш од тела потпуно, нећеш видети оно што је савршено – то τέλειον, нити ћеш моћи да га васцелог уживаш овде. – А када ја на то рекох: Господе, и шта је друго сјајније и веће од овога? бићу захвалан да будем у оваквој слави и после смрти, – Ти ми онда одговори: Сувише је мала душа твоја, човече, када се ти

задовољаваш само са оваквим благом. Јер се оно, упоређено са будућим, разликује од овога као што се небо нацртано на хартији разликује од правога неба; но и несравњено више се будућа слава разликује од ове коју сада гледаш.

– Рекавши то Ти заћута, и мало-помало се сакри из очију мојих, слатки и дивни Господе мој. И ја не знам, да ли се ја удаљих од Тебе или Ти отиде од мене. Уосталом, мени се учини као да дођох однекуда и уђох у своје пређашње обиталиште, и утом потпуно се вратих у себе. После тога, сећајући се дивоте славе Твоје и речи Твојих, Господе, ја сам плакао; плакао сам и када сам ходао, и када сам седео, и када сам јео, и када сам пио, и када се молио, и имао сам неисказану радост што сам познао Тебе, Творца свеколике творевине. Та и како сам могао не радовати се?

– Па ипак затим опет наиђе жалост, жалост што Те одавно видео нисам. У тој силној жељи да Те опет видим, ја једном пођох ка светој икони Пресвете Мајке Твоје да је целивам, и припадох к њој молећи јој се, а Ти, пре но што ја устадох, јави се унутар бедног срца мог, начинивши га сво светлошћу – *κάρνοντας αὐτήν ὥσων φως*. Тада ја сазнадох да Те заиста имам у себи. И од тада ја стадох љубити Тебе не само због успомене, тојест не само што сам се сећао Тебе и славе Твоје, него што сам истински веровао да унутра

у себи имам Тебе, Ипостасну љубав: јер истинска љубав јеси Ти – Бог. Пошто се дакле нада засади у вери, и напоји се покајањем и сузама, и просвети се Твојом властитом светлошћу, и укорени се и узрасте добро, – тада дође Ти, сјајни уметник и стваралац, и ножем искушења, тојест смиреношћу одреза сувишне изданке помисли који беху изђикали високо, и наклеми на наду, као на неко младо дрвце, свету љубав Твоју. И ја, видећи како ова љубав расте из дана – у дан и разговара са мном увек, или боље рећи, видећи како ме Ти преко ње учиш и обасјаваш и просвећујеш, радујем се и веселим као онај који је већ превазишао сваку веру и наду, као што и свети апостол Павле каже: Кад ко види што, како ће му се надати? (Рм. 8, 24). Стога, ако ја имам Тебе, чему другом више да се надам? – И Ти ми, Господе, опет рече: Чуј чему да се надаш. Као што ти, када гледаш сунце у води не видиш само сунце, јер тада гледаш доле, – тако разумеј и оно што бива у теби: затвори себе сама, и старај се да свагда видиш Мене чисто и јасно унутра у себи, као сунце у чистој води. Радећи тако, ти ћеш се затим удостојити да после смрти видиш Мене, као што сам ти раније рекао.[34] Крстивши се Свесветим Духом, сви смо ми постали заједничари Божанске и неисказане природе, деца Оца а браћа Христова... Ако Син

Божји стварно постаде сином човечјим, онда Он несумњиво и тебе чини сином Божјим у самој стварности – ερῡφ. Ако дакле Он постаде тело не провидно, онда и ми свакако постајемо дух не мислено. Али пошто Бог Логос заиста беше тело, тако Он и нас неизрециво преображава и истински нас чини децом Божјом. Неизменљив Божанством Логос постаде човек примањем тела; сачувавши човека неизменљивим по души и телу, Он и мене целог начини Богом – πεποίηκε θεόν με ὁλον. Узевши моје осуђено тело, Он ме обуче у цело Божанство – θεότητα ὅλην ἐνέδυόέμε. Јер, крстивши се, ја се обукох у Христа, разуме се не на чулни већ на духовни начин. И како није Бог по благодати и усиновљењу онај који се осећањем, знањем и созерцањем обукао у Сина Божјег? Ако Бог Логос знањем, делом и созерцањем сав постаде човек, онда треба расуђивати православно, да и ја кроз заједничарење са Богом сав осећањем и знањем постадох Бог, свакако не по суштини него узимањем удела. Јер као што се Бог не изменивши се роди човеком у телу и би видљив за све, тако Он и мене рађа духовно на неискан начин и, премда ја остајем човек, Он ме чини Богом – θεόν ποιεί με. И као што Њега, видљивог по телу, народ не позна да је Бог, тако и нас људи виде као људска бића, али шта смо

ми постали благодаћу Божјом, то од људи виде само они у којих је око душе очишћено, и то виде нас као у огледалу; они пак који нису очистили себе, не виде ни Бога ни нас, и никако не верују да смо икада стварно постали такви... Стога, ако желиш да постанеш Бог по благодати, не речју, не уображењем, не мишљу, не само вером лишеном дела, него опитом, делом и умним созерцањем, и најтајнијим знањем, онда ради што ти Христос заповеда и што Он тебе ради претрпе. И тада ћеш угледати најблиставију светлост где се појављује у потпуно пречишћеном ваздуху душе, на невештаствен начин јасно угледавши невештаствену суштину, која стварно прожима сву душу наскроз, и од душе разлива се кроз цело тело, пошто се душа као бестелесна налази по целом телу; и засијаће тело твоје као и душа твоја. А душа ће опет, попут јавивше се светлеће благодати, заблистати као Бог. Ако пак не будеш подражавао смиреност, страдања и понижења Христа Господа, и не пожелиш да их претрпиш, онда си остао у мраку и тартару тела свог, тела које је трулеж[35]...

Говорећи о делатности благодатне светлости Духа Светога, свети Богослов благовести: Светлост неприступна, светлост све извршујућа јавља се на кратко време и скрива, и изгони из

срца страсти једну по једну. Јер човек не може победити страсти ако му она не дође у помоћ; но и тада их не изгони све одједном, јер је немогуће телесном човеку одједаред примити целога Духа и постати бестрастан. Али када човек учини све што може: пригрли уздржање, ослободи се страсне привржености овоме свету, одвоји се од својих, отсече своју вољу, одрече се света, трпи искушења, моли се и плаче, сиротује и смирава себе према својим моћима, – тада на кратко време као нека слабачка и најмања светлост, окруживши изненада ум, узнесе га у вансебност (= у екстазу), али да он не би умро, она га ускоро остави са тако великом брзином, да је човеку који ју је видео немогуће ни схватити ни сетити се лепоте њене, да он, још неискусан, не би окусио од хране људи савршених, и очас се распао или нашкодио себи, повративши је. И тако, од тада светлост руководи, окрепљује и поучава; када нам је потребна, она се појављује и бежи; појављује се не када ми желимо, – само се савршенима она појављује на њихову жељу – него када смо у неприликама и потпуно онемоћали, она долази у помоћ, раћајући се издалека, и чини да је осетим у своме срцу. Запањен и задихан ја хоћу да је задржим. Али наоколо је све сама ноћ. И ја празних и јадних руку, заборављам све, седим и плачем, не

надајући се да је други пут видим на такав начин. А када се добро исплачем, и хоћу да престанем, тада она долази и тајанствено се дотиче мога темена, .и ја се купам у сузама не знајући ко је то; и тада она силно озарава мој ум слатком светлошћу. А када је распознам. она одмах одлеће, остављајући у мени огањ божанствене љубави к њој, који не дозвољава ни смејати се, ни гледати на људе, ни желети ишта од видљивог. Малопомало он се трпљењем разгорева и разбуктава у велики пожар који досеже до неба. Њега гасе доколица и брига око житијских ствари. А мрзети сваку славу, газити себе као ђубре, он то воли, и помоћу тога нас учи свемоћној смирености. И тако, када ја то радим и постајем смирен, тада он остаје неодвојив од мене: разговара са мном, просвећује ме, гледа ме, и ја га гледам. Он се налази и у моме срцу и на небу. Он ми тумачи Свето Писмо и умножава знање у мени. Он ме научава тајнама које ја изрећи не могу. Он ми показује како ме је узнео из света, и наређује ми да будем милостив према свима који се налазе у свету. И тако, мене опкољавају зидови и задржава тело, но ја се, не сумњај, ваистину налазим изван њих. Ја не осећам тутњаву и не чујем гласове. Ја се не бојим смрти, јер сам је превазишао. Ја не знам шта је јад, иако ме сви

ожалошћују. Сласти су горке за мене; све страсти беже од мене, и ја стално ноћу и дању видим светлост. Дан ми се показује ноћ; и ноћ је дан. Ја и не желим да спавам, јер то је губитак за мене. А када ме опколе сваковрсна зла, и прете да ме оборе и надвладају, тада ја, обретајући се изненада са светлошћу изван свих радости и жалости и сласти овога света, наслађујем се неисказаном и божанском радошћу, уживам у красоти њеној, често је грлим, целивам и обожавам, осећајући велику благодарност према онима који ми дадоше могућност да видим оно што сам желео, и да узмем удела у неисказаној светлости, и да постанем светлост, и да отсад заједничарим у дару њеном, и да стекнем Даваоца свих блага.[36]

Врлина није ништа друго до испуњење воље Божје.[37] Свако добро дело које бива по заповести Божјој назива се врлина.[38] Пре сваке друге врлине долази преко вере благодат Божја, као темељ сваке врлине, а са благодаћу Божјом долази и свака врлина, и остаје, и делује. Свака врлина која бива без благодати Божје, пред Богом је нижа од свакога зла, јер таква врлина је демонска... Добра дела која бивају без благодати Светога Духа, Бог ништа не рачуна. Јер добро није добро када не бива на добар

начин.[39] А да се добро учини на добар начин, немогуће је без благодати Христове.[40] Богонадахнута благовест светог апостола Павла: „Ми ум Христов имамо“, [41] нашла је своје богонадахнуто објашњење у речима светог Симеона Новог Богослова, које он упућује Господу Христу: Ко, видећи Тебе, Господе, и осећајући себе озареним Твојом славом и Божанском светлошћу Твојом, није се изменио умом, душом и срцем, и није се удостојио и друкчије гледати и друкчије слушати? Јер ум, погружавајући се у Твоју светлост, просветљује се и постаје светлост, слично слави Твојој, и назива се Твојим умом. Ко се удостојио постати такав, удостојава се онда и ум Твој имати и постаје са Тобом нераздељиво један. И како неће он све гледати и слушати бестрасно – ἀπαθως – као Ти? Поставши Бог по благодати, како ће он уопште пожелети ишта материјално, ишта пролазно и трулежно, или ишта што припада празној слави? Јер онај који се уздигао изнад свега видљивог и приближио се Богу, или боље, који је сам постао Бог по благодати, како би пожеleo да тражи славе или раскоши од онога што је земаљско? Та све је то за њега ваистину – срам и увреда и понижење и бешчешће. За њега је слава и радост и богатство – Бога Тројица и све што је Божје и од Бога.[42]

Ко је вољу своју сјединио са Божанственим Духом, постао је боголик – θεοειδής ἐγένετο примивши у срцу Христа, он је постао хришћанин од Христа, имајући у себи уобличеног Христа, који је потпуно недостижан и заиста неприступан тварима уопште.[43]

Ми смо удови Христови, а Христос удови наши. И рука моја и нога моја – Христос. И рука Христова и нога Христова – ја бедни. Покрећем руку? – такође и Христос, јер рука моја то је Он: Божанство је недељиво. Покрећем ногу? и гле, она блиста као Он. Не реци да ја богохулим, него признај то и обожавај Христа који те начинио таквим. Јер и ти ако пожелиш, постаћеш уд Његов. И на тај начин сви удови свакога од нас посебно постају удима Христовим и Христос – удима нашим; и све ружне удове Он ће учинити лепима, украшавајући их лепотом и славом Божанства Свога; и ми ћемо једновремео с тим постати Богови – *et fitemus simul dii*, присно сједињени са Богом, не примећујући никакву мрљу у телу нашем, већ сви уподобивши се свему телу – Христу, а сваки од нас – уд његов, јесте сав Христос.[44]

НАПОМЕНЕ:

[1]Превод извршен према грчком тексту „Житија св. Симеона Новог Богослова“ од Никите Ститата: *Vie de Symeon Le Nouveau Theologien*

(949-1022) par Nicetas Stethatos. Texte grec inedit publie avec Introduction et notes critiques par le p. Irenee Hausherr S. I. et traduction francaise en collaboration avec le Gabriel Horn S. I. Orientalia Christiana, vol. XII, No 45. до Јулио et Septembri 1928, Roma 1928.

[2]Свети Маврикије царовао од 582. до 602. год.

[3]Свети Сергије II патријарховао у Цариграду од 999. до 1019. г.

[4]Ср. Псал. 123, 2.

[5]Ср. 2. Кор. 12, 1.

[6]1. Сол. 4, 17; 1. Кор. 15, 51.

[7]Ср. 2. Петр. 1, 4

[8]Тојест помоћу подвижничког еванђелског живота у светим тајнама и светим врлинама, који човека начини истинским филозофом, истинским мудрацем, те зна божански смисао света, човека и свеколике творевине Божје.

[9]Ср. 2. Тм. 2, 5.

[10]Слово II о Иконама (Р. Gr. t. 94, col. 1296. АВ)

[11]Стефан је грчка реч и значи: венац; круна.

[12]Ср. 2. Мојс. 31, 18

[13]Ср. Мт. 5, 3-12; Лк. 6, 20-23; 1. Кор. 4, 9-13

[14]Деисис је грчка реч и значи мољење. Тако се назива икона, на којој су изображени Пресвета Богомајка и Свети Претеча где се моле Спаситељу, који се налази у средини.

[15]Упокојио се 1022. године.

[16]Хитонић (=χιτωνίσκος) – у старо време кратка бела, вунена или ланена хаљина без рукава, која се носила на голом телу (као ми кошуљу) и препасивала појасом. Преко ње би се обично огрнула кабаница, или друге дугачке хаљине

[17]Ср. Јн. 21, 25.

[18]Ср. Кол. 2, 9; 1, 28; Еф. 4, 13.

[19]Део други, Логос, 14, стр. 24 (види примедбу на крају овог текста)

[20]Део први, Логос 78, стр. 429

[21]Део први, Кефал, практ, καὶ θεολ. 120; стр. 544

[22]Део други, Логос 14; стр. 245

[23]Део први, Лог. 1, 2; стр. 265

[24]Тамо, Лог. 61; стр. 322

[25]Тамо, Лог. 18, 3; стр. 106

[26]Кефал. 94; отр. 540. г

[27]Тамо, 95; стр. 540

[28]Део први, Лог. 62; стр. 325-326

[29]КвсраХ. 162; стр. 550

[30]тамо, 163. и 164; стр. 550-551

[31]Мт. 25, 21. 23

[32]Део први, Лог. 92, стр. 224-226

[33]Εξω ἀπὸ τὴν προαίρεσιν σου = сем слободне воље.

[34]Део први, Лог. 91; стр. 520-522

[35]Део други, Лог. 46; стр. 70. и 71

[36]тамо, Λογ. 38; στρ. 52. 54

[37]Део први, Λογ. 4; στρ. 43

[38]тамо, Λογ. 88; στρ. 504

[39]Το γάρ καλόν οὐκ ἐστὶ καλόν, ὅταν μὴ καλῶς γίνεται.

[40]тамо, Λογ. 88; στρ. 504

[41]1. Κορ. 2, 16

[42]Део други, Λογ. 12; στρ. 21

[43]тамо, Λογ. 6; στρ. 13

[44]Divin. amor. liber, cap. XV; Migne, P. gr. t. 120, col. 532. ВС. Превод извршен са грчког – новогрчког, издање дела Светог Симеона Новог Богослова, године 1886 (преиздано затим више пута у Атини): Τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν ΣΥΜΕΩΝ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ, διηρηρένα εἰς δύο, μεταφρασθέντα εἰς τὴν κοινὴν διάλεκτον παρὰ τοῦ κυρίου Διονυσίου Ζαγοραίου, ἐν Σύρῳ, 1886

